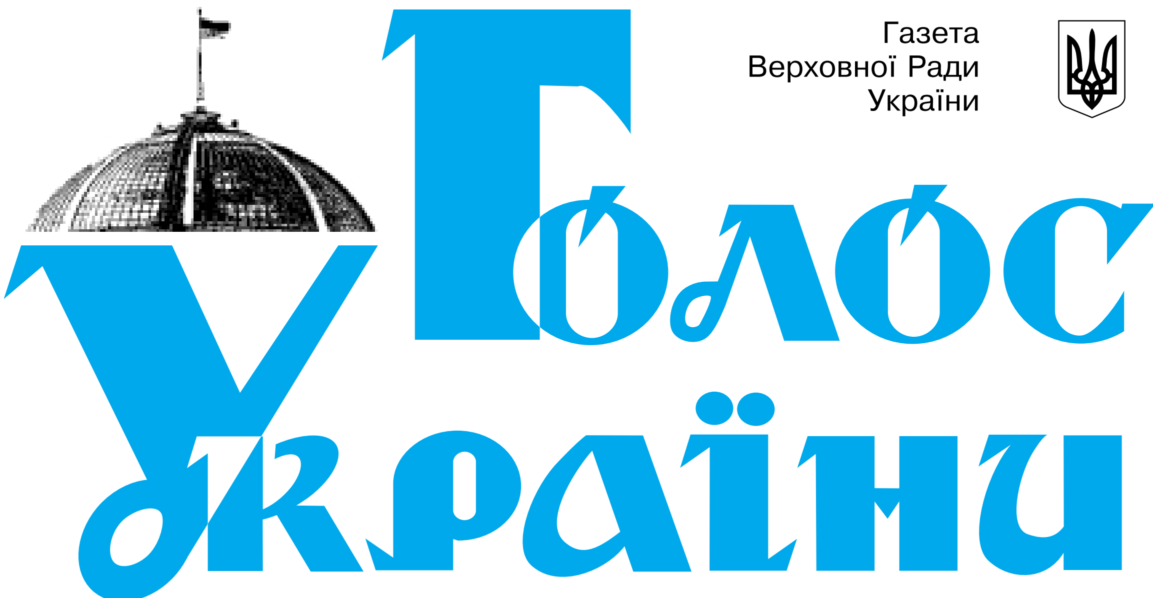
№ 41 (2792) ■ П'ятниця, 1 березня 2002 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

У Донецькому аеропорту під час посадки літака Ан-24 склалася передня стійка шасі. На борту літака перебували 32 пасажири і 5 осіб екіпажу. Пілотам удалося стабілізувати машину і здійснити посадку. Завдяки майстерності екіпажу жертв вдалося уникнути.

(Матеріал читайте на 3-й стор.)

Фото Ярослава БОЖКОВА (Укрінформ).

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1855 р. Народилася Явдоха Зуїха (Сивак), селянка з Вінниччини, від якої записано тисячі народних пісень, прислів'їв, казок. ■ 1914 р. Льотчик Петро Нестеров здійснив перший у Росії авіапереліт за маршрутом Київ—Одеса. ■ 1917 р. У Києві, після перемоги Лютневої революції в Росії, створено «Громадський комітет». ■ 1918 р. Німецькі війська зайняли Київ. Відновлення влади УНР. ■ 1930 р. В СРСР прийнято «Примірний Статут сільськогосподарської артілі» — основний закон радянського селянства.

Влада не повинна керувати економікою

Проблема глобалізації, роль і еволюція країн в системі глобалізації, боротьба з тероризмом і враження від перебування в Китаї президента США Джорджа Буша — так у загальних рисах окреслив Голова Верховної Ради України Іван Плющ коло питань, запропонованих до обговорення під час візиту в Пекін Головою КНР Цзянь Цземінем. Голова Китайської Народної Республіки досі перебуває під враженням від візиту в Україну, підкреслив він у бесіді з Іваном Плющем. Він переконаний, що стрімкий розвиток відносин між нашими державами має дати добрий результат. Він висловив думку, що за останні десять років Україна не використала повною мірою свій великий потенціал у таких галузях, як енергетика, літакобудування, аграрний сектор. Хоча добре пам'ятає доробок України у складі Союзу як потужної країни. З Цзянь Цземінем було обговорено питання співпраці в таких галузях: літакобудування, енергетика, суднобудування.

(Закінчення на 2-й стор.).

Без істотної переваги

Нинішній виборчий процес є демократичним і надає всім його суб'єктам рівні можливості. Таку думку висловив заступник Голови Верховної Ради Степан Гавриш під час зустрічі з членами передвиборної моніторингової місії Парламентської асамблеї Ради Європи. Гостей однаково цікавила практика використання українською владою адмінресурсу з метою підтримки певних політичних сил.

(Закінчення на 2-й стор.).

«Язык» до суду доведе

Депутати Харківської міськради ухвалили рішення провести 31 березня опитування громадської думки про використання у Харкові російської мови поряд з державною. Кожний учасник опитування має відповісти на запитання: «Чи вважаєте ви, що в Харкові російська мова має застосовуватися поряд з державною у всіх сферах суспільного життя?». Опитування матиме не обов'язковий, а лише консультативний характер. Нагадаємо, що «языковой вопрос» постає у Харкові не вперше: 1996 року міськрада уже ухвалювала рішення про використання російської мови поряд з українською. Але Верховний Суд визнав це рішення незаконним. Як бачимо, міськрада не вгамувалася.

Крім того, депутати міської ради закінчили юридичне оформлення ідеї загальноміського референдуму про надання Харкову спеціального статусу. Запитання звучатиме так: «Чи вважаєте ви, що Харкову треба надати спеціального статусу, аналогічного статусові міст Києва та Севастополя, з подальшим визначенням цього статусу відповідним законом України?», **повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСІЙ**.

Висловилися 30 тисяч осіб

Згідно з даними опитування Центру політичного аналізу та консультування при часописі «Політична думка», на сьогодні 4-відсотковий бар'єр, необхідний для проходження до парламенту України, можуть подолати вісім партій та блоків, **повідомляє «Інтерфакс-Україна»**.

За блок Віктора Ющенка «Наша Україна» готові проголосувати 16,3% опитаних, за Комуністичну партію України — 13,7%, блок Юлії Тимошенко — 7,7%, Партію зелених України — 5,1%, Всеукраїнське об'єднання «Жінки за майбутнє» — 4,4%, Соціалістичну партію України — 4,3, СДПУ (о) — 4,2, блок «За єдину Україну!» — 3,6%.

Опитування проводили з 5 до 22 лютого в кожному третьому виборчому окрузі України. Загалом було опитано 30 тисяч осіб — по 400 у 75 округах.

Боротьба на межі криміналу

У Бориславі, що на Львівщині, невідомі жорстоко побили політичну діячку, колишнього політв'язня, поетесу Ирину Сеник. У квартиру І. Сеник увірвалися троє молодиків, жінку прив'язали й жорстоко побили. Нині І. Сеник у тяжкому стані з серйозними пошкодженнями внутрішніх органів перебуває в лікарні.

Крім того, у Києві, як повідомляє УНІАН, у ніч з 26 на 27 лютого було розгромлено молодіжний виборчий штаб Блоку Юлії Тимошенко. Напад здійснено і на виборчий штаб кандидата в народні депутати України по виборчому округу №214 Олеся Донія.

За цими фактами ведеться розслідування.

ЧОБОТИ З БЕРЕГА СЛОНОВОЇ КОСТІ

Мал. Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

Якщо протягом гарантійного терміну в сезонних товарах виявлено недоліки, то покупець має право пред'явити суб'єктові господарювання вимоги з урахуванням сезону. Тобто вимоги щодо жіночих чобіт зимового асортименту, куплених восени, покупець вправі висунути з 15 листопада по 15 березня, коли за сезоном фактично розпочав їх носити.

(Закінчення на 8-й стор.).

Очікується 500 спостерігачів

У Центрвиборчкомі вже зареєстровано 46 офіційних спостерігачів від міжнародних організацій на виборах до Верховної Ради, із них 34 — від ОБСЄ.

Голова ЦВК Михайло Рябець запропонував представникам ОБСЄ на щотижневих зустрічах обмінюватися інформацією щодо перебігу виборчого процесу в Україні. Пропозицію в цілому прийнято.

М. Рябець зазначив також, що завдяки комп'ютерному зв'язку з усіма 225 окружними виборчими комісіями на місцях оперативно отримують усю необхідну інформацію стосовно виборів. Інформаційному забезпеченню сприяє й офіційна веб-сторінка ЦВК, яка має великий попит і у вітчизняних, і в зарубіжних користувачів.

Центрвиборчком також приділяє велику увагу навчанню організаторів виборів. З 27 лютого по 2 березня всі члени Центральної виборчої комісії проводитимуть таке навчання безпосередньо в регіонах України.

Передбачається, що у виборах-2002 візьмуть участь майже 37 млн. громадян України. Іноземних спостерігачів приїде близько 500 осіб.

Поговорять і вип'ють за майбутнє СНД

Сьогодні в Алмати відбудеться неформальна зустріч глав держав СНД, в якій візьме участь Президент України Леонід Кучма. Напередодні ввечері глави держав зустрілися «без краваток» за вечерею. На сьогоднішній зустрічі обговорюватимуть проблеми та перспективи розвитку Співдружності. Потім, **як повідомляє «Інтерфакс-Україна»**, перші особи країн СНД знову зустрінуться «без краваток» за обідом.

P. S. Сьогодні на окремих річках Закарпаття очікується підняття рівня води до трьох метрів

Влада не повинна керувати економікою

(Початок на 1-й стор.).

Того самого дня Іван Плющ провів прес-конференцію у Посольстві України в Китайській Народній Республіці.

— Влада не повинна керувати економікою, а регулювати її, створювати умови для розвитку, — так Голова Верховної Ради уточнив свою позицію стосовно впливу уряду і парламенту на розвиток конкретних бізнесових проектів.

Це питання порушувалося ще Головою постійного комітету Всекитайських Зборів народних представників під час зустрічі з главою українського парламенту і з журналістами. Було зазначено, що влада не повинна втручатися в конкретні економічні проекти, що питання співпраці в окремих галузях мають розв'язувати менеджери тих підприємств, де випускається та чи та продукція. Журналісти порушували також питання державотворення, відносин парламенту і уряду, наступних виборів, зокрема, і виборів до парламенту.

Особливу увагу під час візиту Голови Верховної Ради було приділено майбутньому вступу України до Всесвітньої організації торгівлі. Адже Китай став членом цієї організації і має певний досвід у подоланні бар'єрів. Іван Плющ переконаний, що Китай не голосуватиме проти вступу України до цієї організації.

Під час візиту глави парламенту до Китайської Народної Республіки було проведено у провінції Хайнань з її керівництвом, а також представниками управління провінції. Посол України в Китайській Народній Республіці Михайло Резник одержав повноваження для підписання угоди про співпрацю між провінцією Хайнань та Кримською республікою. І цю угоду було підписано.

Парламентська делегація і далі знайомиться з економікою Китаю, з тим, як розвиваються регіони. Китай на очах росте і будується.

Світлана ПИСАРЕНКО
з Пекіна телефоном.

Фото інформаційного управління апарату Верховної Ради України.

На знімку: Зустріч Голови Верховної Ради України Івана Плюща з головою Зборів народних представників китайської провінції Хайнань Бай Кеміном.

Без істотної переваги

(Початок на 1-й стор.).

«Адмінресурс використовується, але не слід перебільшувати його вплив на результати виборів, — заявив Степан Гавриш. — Не треба робити висновок, що він є для цих результатів будь-якою небезпекою». Заступник Голови ВР вважає, що в Україні здійснено судову реформу, яка дає змогу ефективно за допомогою судових інстанцій боротися проти адмінресурсу. «Ми розуміємо, що виборчий процес є важким, і констатуємо цілу низку дрібних порушень, пов'язаних з гостроконкурентною політичною боротьбою. Але такі порушення не створюють якоїсь істотної переваги для можливої перемоги у виборах тієї чи іншої політичної сили», — наголосив С. Гавриш.

По завершенні зустрічі з представниками Ради Європи Степан Гавриш прокоментував журналістам ситуацію, що склалася нині в Криму. На його думку, те, що там відбувається, — результат гострої боротьби між старими і новими політичними силами за місця у кримському парламенті. Щодо заяви Голови Верховної Ради Криму Леоніда Грача про можливість проведення на півострові референдуму стосовно приєднання до Росії заступник Голови ВР наголосив: «Я знаю Леоніда Грача як надзвичайно помірковану й відповідальну людину і думаю, що це була гарячкова, непродумана й абсолютно неаргументована заява, яка схожа на шантаж».

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Без Грача виборів не буде?

Вибори-2002

Після рішення місцевого суду Центрального району Сімферополя про зняття Леоніда Грача з реєстрації як кандидата в депутати ВР автономії «ліві» на площі Леніна встановили кілька наметів, стенд і посилювач.

Так розпочався мітинг, організований компартією. Його головними учасниками стали працівники сімферопольського заводу «Продмаш», які, як наголошувалося, «кинули роботу, щоб послухати виступи». Сам Л. Грач, стоячи під плакатом «Грач — птах мудрий», виголошував, що «Київ попирає ногою Крим і дивиться на кримчан, як на «бидло». А закінчив свій виступ такою заявою: «Вибори відбудуться в Криму тоді, коли в них братиме участь Грач і його блок». Глава кримського парламенту запевнив, що є «достатньо сил, щоб закликати кримчан не прийти на виборчі дільниці». Було зачитано й «телеграми обурення» від лідерів російських і українських комуністів. Леонід Грач заявив, що направив скаргу до Верховного Суду України та «залишив за собою право звернутися до російських адвокатів», щоб вони захистили його право у Верховному Суді України.

Оратор також повідомив, що з реєстрації знято ще 31 кандидата в депутати. Щоправда, не судом, а виборчкомом Криму. В цьому списку відомі на півострові прізвища опонентів Леоніда Грача: Куніцин, Сенченко, Веліжанський, Красікова, Денисова, Низовий, Антипенко, Бурей, Максименко, Умеров...

З цього приводу відбулася прес-конференція лідерів громадського комітету «Прозора влада». На їхню думку, рішення виборчкому «незаконне», бо було прийняте без запрошення кандидатів, за листами громадян з інших виборчих округів. Адвокати твердили, що виборчком не має повноважень знімати кандидатів з реєстрації — це право окружних комісій, а вони такого рішення не приймали. На думку «прозорівців», Грач намагається «завалити вибори», щоб потім знову отримати право висунутися. Або визнати будь-якою ціною вибори недійсними в одному з округів, щоб потім там балотуватися.

Тим часом голова кримського виборчкому Іван Поляков повідомив, що «рішення про усунення кандидатів із передвиборних перегонів виборчком не ухвалював».

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Лідер російських комуністів Геннадій Зюганов стверджує, що рішення місцевого суду Центрального району Сімферополя про зняття з реєстрації кандидата в депутати Верховної Ради Криму Леоніда Грача спричинило глибоку тривогу народно-патріотичних сил Росії. Г. Зюганов застерігає: «Це перший крок на шляху перетворення Криму на арену запеклих сутичок за зразком автономного краю Косово». «Там, на Балканах, під час політичного насилля, що до нього призвели дії зовнішніх сил, загинули тисячі людей, а сотні тисяч були вимушені залишити свої домівки. Нехай ті, хто затіває нині цю провокацію, подумають про свою відповідальність за її можливі найтяжчі наслідки», — нагадує лідер КПРФ.

Не можуть сісти і розібратися

Президент України Леонід Кучма вважає, що ситуація, яка склалася в Криму зі скасуванням реєстрації кандидатом у депутати парламенту автономії Леоніда Грача, є наслідком недосконалості судової системи. Під час зустрічі зі студентами Одеської юридичної академії Л. Кучма наголосив, що чинна судова система призвела до того, що «до районного суду подали позов, суддя вирішив, і все — остання інстанція».

Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», Президент вважає, що така система сформувалася «не через брак професіоналізму». «Це спеціально було зроблено», — зазначив він. Л. Кучма критично висловився з приводу того, що політичні сили в Криму, які протистоять одна одній, «не можуть сісти і розібратися».

Фотофакт

Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах під час робочої поїздки на Волинь брав участь в урочистому відкритті спортивно-оздоровчого комплексу на ВАТ «Електротермометрія».

Фото Володимира РЕПІКА (Укрінформ).

Адмінресурс матиме зворотний ефект

Комітет виборців України вважає: є порушення законодавства під час нинішньої передвиборної кампанії. За результатами моніторингу, проведеного з 7 по 22 лютого, протягом якого спостерігачі КВУ відвідали 504 населені пункти, 581 партійний осередок, 315 різноманітних заходів і майже всі окружкоми, головною проблемою є зловживання посадових осіб своїм службовим становищем. Серйозно відчувається адміністративний тиск на суб'єктів виборчого процесу та використання кримінальних методів боротьби з політичними опонентами.

За словами голови правління КВУ Ігоря Попова, з одного боку, за звітний період, порівняно з попереднім, сталося багато позитивного: більшість високопосадовців пішли у передвиборну відпустку, в ЦВК створено робочу групу з контролю за дотриманням виборчого законодавства, в Президента відбулася зустріч з лідерами політичних партій. Однак, з другого боку, зросла кількість скарг, здебільшого на горезвісний адмінресурс.

За висновком Комітету виборців, найбільше вражають приклади використання для передвиборної агітації дітей: скажімо, в Харківській області зняли з уроків школярів для розповсюдження листівок, а у Вінницькій та Чернівецькій — змусили школярів зривати листівки певних кандидатів та вивіску з виборчого штабу. Досить несподіваним є те, що самі партії та блоки майже не чинять опору тим, хто використовує адмінресурс.

На думку спостерігачів Комітету виборців, на загальнонаціональному рівні, тобто під час голосування за партійними списками, адмінресурс матиме зворотний негативний результат, бо, найпевніше, виборці проголосують навпаки. А під час голосування в одномандатних округах порушення виборчого законодавства можуть навіть зіграти на користь опозиції: через судові позови вибори в багатьох округах можуть бути визнані недійсними. Найближчим часом КВУ має намір провести навчання з представниками виборчих штабів партій, блоків і окремих кандидатів на предмет того, як оскаржувати порушення виборчого законодавства в суді.

Юліана ШЕВЧУК.

Ювілеї

Від Дунаю до Південного Бугу...

Більш як на 550 кілометрів з півдня на північ простяглася територія найбільшої за площею області в нашій країні — Одеської, яка відзначає нині своє 70-річчя.

Ювілей став своєрідним оглядом того, як хазяйнує Одещина. Приміром, на більш як 30 відсотків збільшено за рік обсяги промислового виробництва. Торік одержано найбільший у країні валовий збір зерна. Нарощують перробку вантажів порти. Внутрішній споживчий ринок дедалі більше насичується товарами власного виробництва. Активно залучаються іноземні інвестиції, зростає експорт товарів.

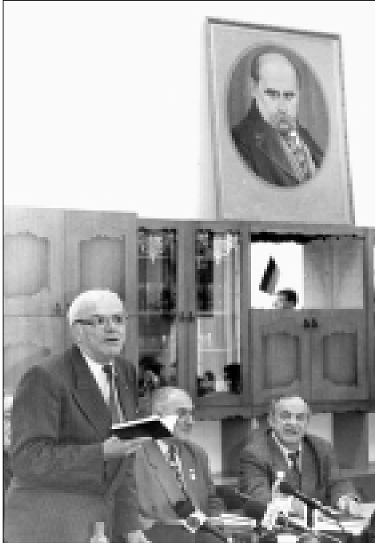
Пік святкування ювілейної дати припав на 27 лютого —саме цього дня 70 років тому було утворено Одеську область. В урочистостях з цієї нагоди в Одесі взяв участь Президент України Леонід Кучма.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеська область.

Презентації

«Євсевієве Євангеліє»

У рамках проекту «Пам'ятки слов'янської писемності та культури» Київський славістичний університет видав «Євсевієве Євангеліє» 1283 року. Випуск унікальної книги підготовлено відділом історії української мови Інституту української мови НАНУ за участю кафедри слов'янської філології згаданого університету.

— Текст «Євсевієвого Євангелія» відкриває невідомі сторінки історії нашої мови, — сказав на презентації видання член-кореспондент НАНУ професор В. Німчук. —Написаний на пергаменті обсягом 140 листів, він зберігається у відділі рукописів Державної бібліотеки Росії. Тепер же став доступним широкому колу українських читачів.

Георгій МІРОШНИК.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Тарифна паличка-рятувалочка

Коментар

З 1 березня підвищуються оптові тарифи на передачу і постачання електроенергії для ВАТ «Кіровоградобленерго», контрольний пакет якого Фонд держмайна беззастережно продав торік словацькій компанії Vychodoslovenske Energeticke Zavody S. P.

Таке рішення тижнем раніше змушена була прийняти Національна комісія з регулювання електроенергетики (НКРЕ). Адже це було передумовою угоди між продавцем і покупцем. Послуги обленерго, які відтепер істотно дорожчають, на думку старих і нових господарів обленерго, мають позитивно відбитися на фінансових результатах. Торік компанія мала більш як 30,5 мільйона гривень збитків, причому добру половину — від втрати 138 мільйонів кВт-годин електроенергії. Технологічні втрати в мережах, як і раніше, набагато перевищують нормативний рівень. Левову частку запланованих на цей рік інвестицій (залучених і власних) господарі обленерго мають намір спрямувати на боротьбу з наднормативними втратами електроенергії в мережах. Це добре. Але в роздрібні тарифи і так вже включено витрати на реалізацію інвестиційних програм. Отож хоч як на них дивись, а виходить, що головним інвестором обленерго є споживач, населення зокрема. Обіцянка обмежити вартість кіловата на території області до 22 гривень 51 копійки — мала втіха.

За підрахунками, роздрібні тарифи на електроенергію для населення зростуть у середньому на 2,5 відсотка, а для промислових підприємств — на 6. Цікаво, чи враховували при цьому, що бюджети й так не мають коштів для сплати тому-таки Кіровоградобленерго дотаційних сертифікатів? І те, що деякі державні підприємства, як, скажімо, Олександріявугілля, перед енергетиками у боргах, як в шовках? Бюджетні «недобори» першого місяця року і традиційні шахтні проблеми навпаки вказують на те, що «викручування коштів» з допомогою підвищення тарифів може вкотре розчарувати обленерго.

Сергій ВЛАД.

Соціальний дисонанс потреб і можливостей

Виконавча влада має намір запропонувати новій законодавчій владі привести у відповідність рівень соціального захисту населення України з фінансовими можливостями бюджету-2002. Про це заявив Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах.

Виявляється, потреби народу в соціальних гарантіях перевищують можливості держави щодо їх забезпечення. І хоча уряд рапортує про те, що рівень життя і добробут громадян поліпшуються, ліквідуються борги із зарплати, зростає розмір пенсій, та все одно близько 75 відсотків населення країни перебуває за межею бідності.

Державна соціальна політика останнім часом від тотального захисту перейшла до адресного. Це дало змогу не тільки втілити в життя принцип соціальної справедливості, а й заощадити державні кошти. Однак щороку, приймаючи бюджет, законодавці й виконавці наступають на ті само граблі — фінансування соціальних програм.

Цей бюджет — не виняток. У минулі роки парламентові важко далася ампутація «пільгових» статей 48 і 62. Тоді уряд, наполягаючи на вилученні їх із законопроекту, обіцяв, що гроші на компенсацію втрачених пільг частково буде закладено у відомчі бюджети. Тобто, відповідальність за соціальний захист, по суті, було покладено на місцеву владу і на самих громадян.

Приймаючи держбюджет-2002, Верховна Рада України поновила практично всі соціальні пільги. Одностайності в депутатському загалі це рішення не викликало. Так, Віктор Суслов вважає його стратегічно неправильним. На його думку, якщо всі, кому за законом належать пільги й субсидії, почнуть домагатися їх отримання через суд, бюджет буде розвалено остаточно. Можливо, Кабмінові і новому парламенту вдасться скоригувати й збалансувати головний фінансовий закон держави.

Ольга ВІТЕР.

Пасажири відбулися переляком

Позавчора в аеропорту Донецька зазнав аварії пасажирський літак Ан-24, який виконував рейс Київ—Донецьк. Машина вже приземлилася, коли склалася стійка переднього шасі, і літак з'їхав зі злітно-посадкової смуги, де і зупинився. Ніхто із 32 пасажирів, серед яких виявився і один із лідерів партії «Реформи і Порядок», начальник управління Київської міськдержадміністрації Михайло Поживанов, не постраждав. Роботу аеропорту було зупинено на кілька годин. Причини аварії розглядає спеціально створена комісія.

Ліна КУЩ.

Донецьк.

Повіз дядько нелегалів — не скоро повернеться

Нещодавно мобільною групою УДАІ Закарпатської області під час проведення операції під умовною назвою «Іноземець» було затримано вантажівку «ГАЗ-51». У його кузові знаходилися афганці — 26 чоловіків, п'ять жінок та десять дітей. Документів при собі вони не мали. Їх супроводжували два брати — Йосип та Олександр Санті, мешканці Закарпаття. Вони вирішили на цьому заробити копійчину. Але сталося не так, як гадалося. На заваді стали працівники Державтоінспекції.

(Закінчення на 10-й стор.).

«Реал» грає, як і личить ювілярові

Спорт

Футбол. Ліга чемпіонів. Другий раунд. 4-й тур.

Група С. «Панатінаїкос» (Греція) — «Спарта» (Чехія). 2:1. Константину, 15, 47 — Клейн, 90.

«Порту» (Португалія) — «Реал» (Іспанія, Мадрид). 1:2. Капушо, 28 — Соларі, 7, Ельгеро, 20.

	В	Н	П	М	О
Реал	*4*	*0*	*0*	*9—3*	*12*
Панатінаїкос	*2*	*1*	*1*	*4—4*	*7*
Спарта	*1*	*0*	*3*	*4—7*	*3*
Порту	*0*	*1*	*3*	*1—4*	*1*

Мадридський «Реал», який нинішнього року відзначає столітній ювілей, за два тури до завершення другого групового турніру вже забезпечив собі місце у чвертьфіналі.

Хороші шанси продовжити виступи — у клубу з Афін. Маленьку надію зберігають пражани. А от «Порту» втратив будь-які чвертьфінальні шанси.

Група D. «Арсенал» (Англія) — «Байєр» (Німеччина). 4:1. Пірес, 5, Анрі, 7, Вієра, 48, Бергкамп, 83 —Себесцен, 87.

«Депортиво» (Іспанія) — «Ювентус» (Італія). 2:0. Трістан, 8, Джалміньяб 77.

	В	Н	П	М	О
Арсенал	*2*	*1*	*1*	*8—5*	*7*
Депортиво	*2*	*1*	*1*	*4—3*	*7*
Ювентус	*1*	*1*	*2*	*5—5*	*4*
Байєр	*1*	*1*	*2*	*3—7*	*4*

Тут ситуація дещо заплутана. Адже учасники грають досить рівно. Імовірно, все вирішиться останнього дня турніру.

Наступні матчі команди груп С і D зіграють 12 березня.

В. Б.

У номер

Кіровоград

По худобу — до міста!

Тваринницький ринок «Зоря» відкрився на околиці Кіровограда. На ньому мешканці приміських сіл зможуть вигідно продати худобу і придбати необхідну в господарстві продукцію.

Аби ціни на ринку були доступними, тут, за словами голови Кіровоградської облдержадміністрації Василя Моцного, передбачено найнижчий в області ринковий збір. Біля «Зорі» обладнано зупинку приміських рейсових автобусів, *повідомляє наш власний кореспондент Олег БОНДАР.*

Рівне

Комфортабельні «ГАЗелі» з'являться і в селах

У Костополі, що в Рівненській області, розв'язано проблему транспортного сполучення не лише між мікрорайонами райцентру, а й із ближніми селами. Пасажири за п'ятдесят копійок можуть скористатися послугами комфортабельних «ГАЗелей», закуплених на Сімферопольському заводі, *повідомляє наш власний кореспондент Олександра ЮРКОВА.*

Чернівці

Мер Солт-Лейк-Сіті буде гостем Чернівців

Із США повернулася делегація Чернівецької міськради. Вона перебувала там на запрошення мера міста Солт-Лейк-Сіті і брала участь у церемонії відкриття зимових Олімпійських ігор. Чернівці та Солт-Лейк-Сіті — міста-побратими, вже близько двох десятиліть підтримують дружні стосунки.

З мером американського міста досягнуто домовленості, що невдовзі він прибуде до Чернівців з групою бізнесменів для підписання нової угоди про співробітництво. З його ініціативи також буде проведено форум ділових людей Солт-Лейк-Сіті та Чернівців, *повідомляє наш власний кореспондент Василь БАБУХ.*

Чернігів

Заохотили роботодавців

Переможців обласного конкурсу «Кращий роботодавець року» відзначив грошовими преміями голова Чернігівської облдержадміністрації Микола Бутко.

Найкращі справи з розширенням виробництва, наданням нових робочих місць у приватного підприємства «Інтер'єр» (директор Л. Литвинець) з міста Прилуки, ЗАТ «Фабрика печива «Борзна» (голова правління М. Алімова). Серед переможців також ВАТ «Холодторг» (голова правління О. Ведмідь), вагонне депо ДТГО «Південно-Західна залізниця» (директор Є. Бойко) з Бахмача, *повідомляє наш власний кореспондент Сергій ПАВЛЕНКО.*

Вінниця

Карти — для дітей і дорослих

Нові навчальні (географічні й фізичні) карти з нанесенням змін, що відбулися за роки незалежності держави, розпочали виготовляти на замовлення Міносвіти і науки на Вінницькій картографічній фабриці. Водночас тут закінчують роботу над ще одним відповідальним замовленням — географічною картою України з рельєфним (випуклим) зображенням місцевості. Замовлення на неї надійшло від адміністрації Президента держави.

А до 70-річчя області у магазині підприємства з'явилася нова карта Вінниччини (востаннє таку продукцію виготовляли ще у 1990 році). До речі, картографісти виготовляли нову карту з власної ініціативи й за власні кошти, *повідомляє наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.*

Фотофакт

У столичному Українському домі триває акція «Мистецтво одного села». Нині свої вишивки, малярство, гончарські вироби, плетіння з лози та соломи представляє Полтавщина. Перегляд експозиції супроводжується традиційними піснями у виконанні сільського хору з Орданівки Диканського району.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Новий світ збудують порядні

Блок Української партії та Всеукраїнської партії міжнаціонального порозуміння «Новий світ». Лідер блоку — співголова партії «Новий світ» професор Академії образотворчого мистецтва та архітектури Лариса Скорик хоче побачити храм України. Бодай у риштуванні, бо поки що є тільки котлован.

Поговоримо про важливе

— Ларисо Павлівно, спочатку ви збиралися вирушити у виборче плавання під назвою «Жінки — за майбутнє дітей». Це наштовхує на деякі паралелі. Скажіть, чому ви обрали саме цю назву? Для того, щоб відібрати голоси у «Жінок за майбутнє»? До речі, вас звинувачують і в кардинально-протилежному: «Полум'яна українська пасіонарія відбиратиме голоси у Юлії Тимошенко»... То в кого ви збираєтеся відшматувати кусень електорального поля?

— Уперше чую про наші «підступні плани». Це нонсенс, що ми збиралися відбивати в інших електорат. Знаєте, люди в нас не розумові паралітики, які нічого не розуміють і тільки летять, як метелики на свічку...

— Мабуть, за нинішніх реалій краще сказати «летять, як виборці на кліп»...

— Це справді точніше. І, засліплені ним, б'ються бюлетенем об урну. В інших, начебто схожих за назвою блоків, свій електорат, у нас — свій.

А чому ми обрали варіант «Жінок — за майбутнє дітей», вам поясню. У нашій партії міжнаціонального порозуміння «Новий світ» створено дві організації: жіноча й молодіжна. Жіноча так і називається — «Жінки за майбутнє дітей». Генеза цієї назви походить ще з вересня 2000 року. Організацію створено за типом ізраїльського — дуже потужного жіночого руху «Наамат», який опікується юним поколінням. Моя багаторічна діяльність у статусі президента товариства «Україна—Ізраїль» і підштовхнула до створення такої організації в нас. Для того, щоб дбати про майбутнє дітей так, як це роблять в Ізраїлі. Ми вже давно працюємо в цій темі. Тому говорити, що цією назвою ми комусь хотіли перешкодити — просто смішно.

— Пригадуємо, ви довго шукали необхідну заставу.

— Так, була в нас така проблема. Збирати гроші на заставу, не приховую, довелося нелегко, бо ми не маємо у своїй молодій партії якихось супербізнесменів чи банкірів. У нас зібралися в основному ті, хто живе паралельно до влади. Це — інтелігенція: професура, академіки, лікарі, вчителі, люди творчі.

— Чому ви зблокувалися саме з Українською партією?

— Вона дуже схожа на нас за якісним складом. Там так само зібралися «паралельні» люди. До речі, вони одержали свідоцтво про реєстрацію того самого дня, що й ми. І це було символічно.

І ось коли нам вдалося дістати фінанси, ми й почали свій виборчий старт. Сподіваємося, пройдемо і через фініш. Надто важливі завдання ми плануємо реалізувати в парламенті.

— Та начебто на брак важливих завдань ніхто не скаржиться.

— Звичайно, а хто ж перед виборами розсекречуватиме майбутнє застосування своїх мандатів? Я можу тільки поручитися за наш блок. Ви, напевне, помітили, що в нашому нечисленному, порівняно з іншими суб'єктами виборчого процесу реєстрі, зібралися переважно ті, хто опікується молодим поколінням, — лікарі, учителі, викладачі. Нам сумно, що ми вкладаємо душу у своїх студентів, а вони потім з усіх сил рвуться за кордон. Рвуться, бо на рідній землі не знаходять собі місця. І часто ми самі допомагаємо їм знайти роботу за межами Батьківщини. Це дуже боляче, дуже гірко: виїздить особливо талановита молодь. Молодь принципова, моральна, чиста. Так не повинно бути. І ми хочемо переломити цю систему.

Або безпритульні діти. Отут, під моєю квартирою, в гастрономі, збираються маленькі бомжики — з усієї України. Ми з Лесею Гонгадзе часто розмовляємо з ними. Годуємо, підтримуємо. Але бачимо, що самотужки не можемо витягнути з провалля навіть наших вимушених «сусідів». Я запам'ятала фотовиставку, де був такий знімок: бездомний хлопчина і підпис: «Подивися в очі своєму майбутньому вбивцеві». Це жах. Це повний морок. І це найбільше болить. Як може відбутися Україна, якщо немає перспектив у її дітей?

Ми думали лише про це, а не про суперництво з іншими політичними силами. Зрештою, є три комуністичні партії, і всі йдуть на вибори. І це нікому не муляло око. А скільки партій «захисту»! Аж голова обертом. На цьому електоральному полі могли цілком ужитися і три політичні сили із «жіночим обличчям».

— Але ви могли просто назватися «За майбутнє дітей», без «жінок»? Тим більше що на вашому з'їзді присутні чоловіки виявили готовність «розчищати мінні поля для жінок» і «підтримати велику ідею боротьби українського жіноцтва за майбутнє сьогодні ще маленьких чоловіків і жінок, котрі згодом мають стати плоттю і духом держави»...

— Я не хочу ображати представників «сильної статі» у нашому блоці — це мужні і порядні чоловіки. Та ви, напевне, зауважили, що вони розчищатимуть мінні поля саме для жінок і підтримуватимуть боротьбу саме жіноцтва. Хоча в нас у першій сімці такі бойові жінки — вони самі що завгодно розчистять.

Ось я хочу і вас запитати: ви пригадуєте, щоб хтось ініціював державну програму захисту дітей? Напевне, ні, навіть якщо напружите пам'ять. Легше відвідати якийсь дитячий будинок і вручити подарунки. А потім показати на всю Україну, які ми благодійні. Сьогодні мені телефонували: в Голосіївському районі Києва виселяють дитячий садок. Ні колективу, ні батькам ніхто не допоміг, хоч вони зверталися до відомих благодійних фондів. До речі, там їм відповіли: «Нічого не можемо зробити, от якби ці діти були сироти...» То що, чекати, поки вони осиротіють?

— Ларисо Павлівно, і все-таки, чому вас особисто потягло у феміністки? Ви маєте твердий, мужній, по-справжньому чоловічий характер.

— Я ніколи не була феміністкою. І завжди з гумором ставилася до цих речей. Але вболівання за те, якими виростуть сьогоднішні діти, — це не фемінізм, це, якщо хочете, надстатеве завдання. У мене самої троє маленьких онуків, і я знаю, що таке потерпати за них.

— Однак назву вам довелося поміняти...

— Ви знаєте, в ЦВК нашу назву спочатку сприйняли дуже спокійно. Прийняли документи, без найменшої підозри, що ми щось проти когось замишляємо. Спочатку все було гаразд. Але... Я знаю достеменно, що наступного дня в одному зі штабів був страшенний переполох.

— Себто кандидатом бути можеш, але «жінками» не зобов'язаний...

— Категорично не зобов'язаний.

— Гаразд. З назвою ми розібралися. Тепер ви боретеся за майбутнє дітей у «Новому світі». Скільки ми вас пам'ятаємо, ви завжди безкомпромісно, може, навіть надто безкомпромісно, за щось боролися. Не розтратили запалу?

— Ви самі щойно охарактеризували мою натуру «чоловічим характером».

— Чим вас, лідера «Нового світу», і ваших однодумців не задовольняє нинішній, що ви хотіли б у ньому докорінно змінити?

— Як архітектор почну з мистецьких порівнянь. Кого з нормальних людей, навіть з не дуже вишуканим архітектурним смаком, може задовольнити нинішній майдан Незалежності? Це приблизно те саме, що сталося з нашою Україною. Це глобальний кіч — кіч на демократію, кіч на громадянське суспільство, кіч на європейський вибір... Це все фальш. Як і на центральному майдані столиці, так і на всіх просторах України маємо те, що оглядаємо. Я навіть на тисячну долю не могла уявити собі цього жаху, коли починала політичну боротьбу. Не гадала, що до такого може дійти. І тільки в 1992 році побачила нашу сумну перспективу.

— Тоді вас називали мало не «чорною провісницею». Ви своїми прогнозами дратували навіть колег-демократів. Що підштовхнуло вас до змалювання «сумної перспективи»?

— Зняття з посади прем'єра Вітольда Фокіна. Це був початок нашого в'їзду у чорний тунель. Тільки малесенька купка депутатів обстоювала тоді пана Фокіна. Але нічого з того не вийшло. Всі, наче осліплені, цькували «цього комуняку». І «доцькувалися». Це вперше, коли в мене на очах з'явилися сльози злості. Я вийшла і сказала своїм «братам-демократам»: «Що ви нa-робили? Все, що два роки ми пробивали, пішло котові під хвіст. А тепер усе треба починати спочатку. Але не буде з ким, і не буде сил».

Я добре знала, звідки і через кого було спущено до нас московську вказівку — прибрати Фокіна. Через руки так званих національних демократів все і робилося.

— А чим наш Фокін не догодив Москві?

— А як він міг догодити? Згадаймо деякі, можливо, вже дещо забуті факти. Після відставки Фокіна все сталося, як і планувалося. Скасували найважливіші закони і почали приймати декрети, які завдали страшного удару економіці.

Перше, що ліквідували, нагадаю, це закон про інвестиції. Ми так його вилизували, цей закон. Його підготував Кабмін, і це був один з найсильніших законів на СНДівському просторі. Пам'ятаю, тоді приїздили солідні бізнесмени — з БМВ, з інших потужних фірм і казали: «Ми до вас ідемо». Вони готові були вкладати величезні гроші в Україну. І в Москві зрозуміли, що інвестиції до нас підуть. Що абсолютно не належало до імперських планів. І вони вирішили припинити все одним махом.

Тим паче що на Фокіна в Москві давно точили зуби. Насамперед за те, що він відразу після путчу відмовився підписувати новий економічний договір оновленого «союза». Український прем'єр твердо заявив: «Ми не підпишемо жодного економічного договору, доки справедливо не буде поділено активів і пасивів Радянського Союзу». Це була перша причина, його перший великий гріх перед Москвою. Другий — коли він з Кравчуком підписав усі економічні документи в Біловезькій пущі. І третій «смертельний гріх» Фокіна — коли він у березні 92-го року (у період штучно створеної енергетичної кризи) перешкодив Москві перекрити нам газовий кран. Він полетів просто в Тюмень і вирішив там це питання. Прем'єр звернувся до тюменських українців. І вони там влаштували величезні мітинги, мало до страйку не дійшло. В результаті трубу не перекрили.

Після цього питання з Фокіним у Москві було вирішено. Найстрашніше, що допомагали «вирішувати» українські демократи. Це їхня вина в тому, що ми ще й досі вилазимо з провалля. Тепер те, що могло називатися незалежною Україною, ще не скоро постане.

— Як ви вважаєте, більшість націонал-демократів у нас помиляється випадково чи спеціально?

— Не тільки випадково. Ними дуже добре «керують».

— Ми правильно вас зрозуміли — в демократичному середовищі працюють так звані агенти впливу?

— Влучили в десятку. Я не тільки вважаю, я переконана в цьому. Бо так, як поводився дехто з Народної Ради, можуть поводитися тільки... Добре, назвемо їх делікатно — «агенти впливу». Мені прикро, але в нашій знаменитій, ностальгійно оспіваній нині Народній Раді я майже не бачила людей, вільних від якогось налигача. Налигачів було два. Перший — це політичні гріхи з минулого: якби вони відкрились, деякі вожді могли перетворитися на звичайних доносщиків. На жаль, це правда. І другий — комерційний. Бо щойно це стало можливо, багато націонал-демократів посунули в бізнес. Мало того, я переконана, що їх свідомо залучали до цього. Бо й мені пропонували. Але нічого не вийшло, бо в мене специфічне ставлення до матеріальних благ. У мене зовсім інший егоїзм. Але оці два налигачі перетворили багатьох націонал-демократів на керованих маріонеток. Зовні в них усе благополучно. Вони кочують із парламенту в парламент, доповнюючись собі подібними, молодшого покоління.

— Вам не здається, що ви часто стаєте на позицію аля-Габер — «проти всіх»...

— Та я ніколи не буваю проти всіх, а лише проти конкретних...

— Але, очевидно, цих конкретних так багато, що вас запам'ятали як полум'яного представника опозиції. Наче вже всі погоджуються. І тут на трибуну виходить Лариса Скорик. Проте треба визнати, що ви у своєму запереченні «правильних речей» майже завжди маєте рацію. Скажіть, що відчуває людина, яка переконана у своїй правоті, а наражається на глуху стіну. Розпач, злість, розчарування?

— Коли я бачу якісь речі і, головне, знаю, що маю рацію (це не ґрунтується на якійсь інтуїції, а на переконливих, доказових фактах, аналізі), а мене не розуміють, звичайно, це не дуже приємно. Я ніколи не кажу того, що просто думаю. Переконаюсь, перевірю інформацію і тільки тоді скажу вголос. Мені байдуже, чи я це скажу, чи хтось від мого імені. Справа в тому, що інші часто не наважуються. Тому я й змушена брати собі роль бунтарки. Не відмовлюся від неї, якщо знову потраплю до парламенту.

А те, що я відчуваю, — навіть не розпач, а постійне відчуття злості. Але вона не руйнує мене, а ще більше утверджує. Можливо, це мій власний егоїзм. Мені потрібна держава. Держава, якою я могла б пишатися. Яка не принижувала б мою особисту гідність. Заради цього я готова піти на будь-що. Як це назвати, не знаю. Можливо, вам видається парадоксальним, але цей зовнішній дискомфорт дає мені внутрішній комфорт.

— Чи є вам з ким будувати «Новий світ» в нашій Україні? Ви сказали, що у вашому блоці зібралися люди моральні й інтелігентні. А в інших ви бачите соратників чи бодай однодумців. Як ви вважаєте, це мають бути обов'язково якісь нові люди, ще не засвічені в політиці? Чи, навпаки, вже загартовані в політичних баталіях?

— Є різні нові і є різні старі.

З моєї політичної тусовки вже майже нікого не залишилося, з ким можна було б край боронити. Одні відверто прислуговують владі, інші обирають собі «конструктивну опозицію». І дуже мало тих, хто принципово перебуває в автономії від влади.

У нас нагору піднято маргінал. Нормальне суспільство десь там, унизу. Андерграунд переміг суспільство. Як з ним можна співпрацювати? Тому йдеться не про старих чи нових, а **про не тих**, хто має сьогодні реальну владу в руках.

Треба, щоб до влади прийшли люди з розумом і порядністю. Ці категорії в принципі майже не роз'єднуються. Справжній інтелект не дозволить собі бути непорядним. Інтелект — це така духовна категорія, яка контролює всі вчинки людини.

— Як ви оцінюєте свої виборчі шанси? Ми сподіваємося, що знову побачимо вас у парламенті. Вас там дуже не вистачало за ці роки. І будь ласка, конкретніше уточніть: з ким із заявлених сил ви могли б співпрацювати у Верховній Раді нового скликання?

— Тільки з порядними. Серед таких бачу насамперед Олександра Мороза. Я не хочу сказати, що все його оточення ідеальне, знаю, що на місцях його часом добре підставляють. І це не дає користі загалом.

А з приводу своїх виборчих шансів... знаєте, я досі скептично оцінюю виборчі шанси всіх.

Я не знаю, що точно відбудеться далі, але в мене таке враження, що результати цих виборів будуть визнані недійсними...

— До цих слів треба ставитися як до припущення чи до прогнозу від Лариси Скорик?

— Поки що — як до припущення. Якщо Європа справді не хоче, щоб тут у нас визрів чиряк, та ще й прорвався до них, то вона повинна особливо пильно відстежувати процес.

— А вас не лякає можливий білоруський варіант?

— Білоруського варіанта не вийде. З Україною такий експеримент не вдасться.

— Гаразд, вибори визнають недійсними. Що тоді робити?

— О, тоді багато що можна робити.

— Що?

— Я не можу розкрити зараз ці карти, бо тоді про них будуть знати інші. Є що робити! Не можна песимістично дивитися в майбутнє. Настав такий період, коли Україна дефінітивно відходить від кулака.

— Тоді будемо це вважати прогнозом від Лариси Скорик. І до зустрічі в новому світі.

З гостею «Голосу України» розмовляли Людмила КОХАНЕЦЬ і Сергій ЛАВРЕНЮК.

Гасло блоку — «Жінки за майбутнє дітей у новому світі»

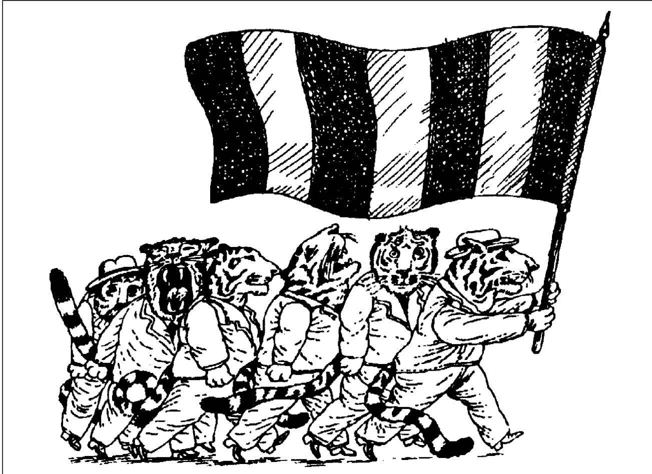
Станьте такими, як ми хочемо

За партіями і блоками нічого не видно

Регіон: політичний спектр

Що триває, тим паче поглиблюється, процес політичної структуризації українського суспільства, на прикладі Дніпропетровської області доводиться сумніватися. Факт залишається фактом: на запитання «За кого збирається голосувати?» 6—7 із кожних десяти опитаних відповідають, що не знають. Або ж відвертіше: нема за кого голосувати. Напередодні минулих виборів такого сум'яття тут однозначно не спостерігалося. Чим спантеличені люди?

1. Заручники чи арбітри?

Прихильників національно-патріотичних настроїв на Дніпропетровщині вочевидь побільшало. Бо, хоч Народний Рух і виключив зі своїх лав недавнього ватажка тутешнього осередку НРУ Сергія Конєва, земляки одначе кажуть, що він зовсім не помилково домагався «окремого рухівського списку». Як, до речі, зі свого боку, по селах, де земельна реформа наче підмінила ще вчора «інертних» і «слухняних» людей, дивуються, чому це Аграрна партія «не пішла на вибори самостійно»? Сприятливішої для неї ситуації, ніж тепер, щоби «провести своїх у парламент», мовляв, не було і навряд чи скоро буде...

Заходимо з другого боку. За нашими спостереженнями, щонайменше 12 відсотків мешканців області на сьогодні готові віддавати свої голоси за Компартію, ще 2—3 відсотки — за Соціалістичну партію. Але друга за кількістю прихильників ідеологія, яка «оволоділа дніпропетровськими масами», — це соціал-демократична.

Парадокс: якій конкретно партії виборці віддадуть перевагу, досі сказати важко. Плутанина, як у чагарниках. Соціал-демократичну та Демократичну партії навіть мало хто тут знає. Чути про них — чули, але не більше. Більше в регіоні знають донедавна мов «законсервовану» партію «Демократичний союз» —дякуючи її активній участі у минулих президентських виборах. Та нині до цієї партії довіри мало. А коли згадують «Яблуко», «Жінок за майбутнє», «Собор» чи Партію зелених, кажуть так: наче навмисне хтось напускає туману. Нарешті, соціал-демократична об'єднана на Дніпропетровщині поки що асоціюється із чим завгодно, з тим самим футболом, приміром, тільки не з соціал-демократичною ідеологією. Народ ще під'юджує: спочатку суцільне виставляння чарівних українських дівчат на усілякі конкурси, паради та фестивалі «міс краси» мов на торги, тепер і суцільна «футболізація» хлоп'яків — чим не перспективи Латинської Америки?

Тому не дивно, що в області відразу виник і посилюється інтерес до двох нових блоків — «Наша Україна» і «За єдину Україну». Хоча стосовно «Нашої України», то й дивно: адже до неї увійшли партії, які раніше не вельми домінували в регіоні, але тепер вона тут перша в суперечках та дискусіях. Перша принаймні серед тих, до яких найпильніше придивляються, а це вже щось та значить. Секрету нема: дискутувати і прислухатися спонукає передусім постать Віктора Ющенка. Чимало на Дніпропетровщині люду, котрий із нетерпінням та надіями чекає, що проголосить «Наша Україна» у вирішальний момент.

Інтерес до блоку «За єдину Україну» теж пояснюється, скоріше, конкретним ім'ям — Сергія Тігіпка, яке для області, скажемо так, не чуже. Достоту відоме і минулою діяльністю, і теперішньою в одному з «найгостріших» виборчих округів регіону. Одначе присутність серед лідерів цього блоку Сергія Леонідовича та його близьких за духом ровесників дала привід багатьом назвати тут блок по-новому — "Здрастуй, плем'я молоде, але знайоме!». Як це розуміти, чого тут більше — іронії чи похвали, ніхто не каже — кожен собі на умі. Отож думайте, здогадуйтеся і вирішуйте самі. Та й те, що «Трудова Україна» «побралася» з Народно-демократичною партією, на Дніпропетровщині загалом блоку «За єдину Україну» додаткових і жаданих дивідендів не дало. «Трудовикам» на руку поки що лише партнерство з аграріями.

Ось довідник «Організації політичних партій, зареєстровані у Дніпропетровській області». Таких тут нараховується 61. Вивчаємо їх перелік з метою з'ясувати, на які конкретно прошарки населення спирається та чи інша політична сила? За винятком двох-трьох, стосовно інших важко це сказати. То що виходить? Що партій у нас багато саме тому, що вони не задля відстоювання інтересів певних соціальних кіл створилися, а задля того, щоб «ловити» та схиляти на свій бік усіх підряд (за принципом: що більше, то краще), і тільки у такий спосіб приходити до влади (чи бодай захоплювати окрайчик цієї влади) фактично в інтересах нечисленних політиків. Які лише задля цього і згуртувалися у «власні» партії — хіба не так? Народ не виключає, що множаться у нас політичні сили і для того, щоб «розтягувати, дробити електорат». Як ото ніяк не виведемо «тіньову» економіку, точнісінько так розцвітає і «тіньова» політика. Бал правлять «приватизовані» партії винятково для свого внутрішнього вжитку, а «призначених» для вибору людьми найнадійніших для всенародного — катма.

Подобається такий висновок комусь чи ні, але, як на нашу думку, він очевидний і неспростовний. А ще дуже потрібен. Розповідають, що коли у стародавньому Китаї ледь не кожний страшенно бідував і не міг «порозумітися» з надміру розперезаною заможною верхівкою, і це загрожувало, як ми тепер сказали б, непередбачуваними наслідками, імператор запитав філософа Конфуція: що робити? Треба словам, поняттям і явищам, порадив філософ, повернути їх первісне та істинне значення і розуміння, і все стане на свої місця...

Гадаємо, порада дуже слушна та актуальна і для нас нині. Бо що саме тепер наше життя? Гра? Навіть «велика гра»? Ні, вибори. Що одне й те саме.

2. Щоб не обирати кращих із гірших...

Конференція обласної організації партії «Демократичний союз». На трибуні голова її ради Олександр Категоренко.

— Ми ще не партія влади, — каже Олесандр Іванович, — але хочемо стати партією влади...

І далі пояснює: на останніх президентських виборах «Демсоюз» в області зробив усе від нього залежне, щоб було обрано Леоніда Кучму. Але чи маємо тепер можливості й важелі впливати на діючу в державі виконавчу владу, на її курс і рішення, на механізми, якими вона здійснює свій курс?

«Ні!»— відповідає Категоренко. А що потреба в цьому є, і велика, він не заперечує. Адже, за його словами, «населення на своєму життєвому становищі фактично не відчуває просування ринково-економічних перетворень у державі». «І нам є, — підхопив голова Криворізького осередку «Демсоюзу» Микола Трайдук, — що підказати і губернатору Миколі Швецю, аби викорінювати шахрайство, хабарництво і корупцію». А голова Синельниківського осередку Віктор Захарчук додав, що «соціальна криза в Україні навіч, і партія лише тоді зможе розраховувати на успіх, коли знайде, що їй протиставити».

Від себе ми скажемо інакше: не коли знайде, а коли зважиться. З чим, по суті, погодився і присутній у Дніпропетровську на конференції голова партії Володимир Горбулін.

— Два роки розповідаємо про зрушення в економіці, а вони не проектуються на рівень життя народу, —сказав Володимир Павлович. — Значить щось не те і не так робимо...

Якщо, з одного боку, «Демсоюз» воліє стати партією влади, то при цьому усвідомлюємо, що спершу має стати такою партією, яка на даному етапі влаштує електорат. На яку в людей, даруйте за суто ринковий термін, нині найвищий попит. Виборці наче кажуть: «Станьте такими, як ми хочемо», і «Демсоюз» відгукується, що він готовий.

Судячи з ситуації, яка склалася на Дніпропетровщині, виборці уже не поспішають комусь вірити. І цим пояснюється, звичайно, затяжна й вичікувальна невизначеність тих, кому 31 березня одначе доведеться робити вибір і голосувати. Але це й застереження-попередження, наскільки серйозне випробування чекає на партії і блоки. В регіоні, приміром, нині поза конкуренцією рейтинг Віктора Ющенка. Але якщо 25—27 відсотків тут нині цілком довіряють Віктору Андрійовичу, то не менш як 28—30 відсотків ще вагаються, чи довіряти йому. Про що це свідчить?

Ще одна, мабуть, теж суто дніпропетровська особливість — досить високий рейтинг Юлії Тимошенко. Дані соціологічних опитувань різні, але Юлія Володимирівна з п'ятірки не випадає. Зазвичай четверта після Віктора Ющенка, Петра Симоненка і Анатолія Кінаха. Не набагато, правда, відриваючись від Олександра Мороза, який поки що тут стабільно на п'ятому місці. А далі й така правда: Юлія Тимошенко чи не єдина, думки про яку в регіоні обтяжені «мішаниною». Стосовно неї поділ значно чіткіший: одні однозначно підтримують і схвалюють, інші точнісінько так рішуче відкидають. Тому дебати-суперечки навколо Юлії Тимошенко і найгучніші, і найрезонансніші. Схоже, що найнепримиреннішого і найспроможнішого від неї опозиціонера в уяві багатьох дніпропетровців у нас нині просто немає.

3. «Адмінресурс» у дії

Щоб його побоюватися, досить ніби прочитати уже оприлюднене звернення до мешканців області Миколи Швеця, яке мало таку назву — «У нас немає права на помилку». У ньому Микола Антонович написав, що «новий закон про вибори робить неможливими будь-які фальсифікації результатів волевиявлення народу». Але далі й зауважив, що «разом з тим саме адміністративний ресурс за умови ефективного його використання, що випливає з вимог закону, повинен забезпечити його реалізацію і є головним інструментом влади під час здійснення своїх управлінських функцій».

Закручено сказано, згодні? Хоч і досить зрозуміло. Але всі можливі дії виконавчої влади Микола Швець фактично заздалегідь пояснив «інтересами жителів Дніпропетровщини», втілювати які — «основне наше завдання». А далі відразу й уточнив, що політичною силою, яка спроможна зарадити регіону, і, утворивши парламентську більшість, усій державі, він свідомо вважає тільки блок «За єдину Україну».

Щойно несподівано для багатьох у регіоні змінився ватажок об'єднаних соціал-демократів. У відставку пішов Ігор Скажутін. Зміна в області лідера есдекам поки що на користь не пішла.

Блок «Наша Україна» ще тільки чомусь формується. Ющенківці з лупою вивчають, зокрема, розпорядження голови облдержадміністрації, видане «з метою забезпечення реалізації прав громадян, принципів демократії і відкритості та прозорості» під час підготовки і проведення наступних виборів. І тицяють пальцем то в один його пункт, то в інший. Запитують, скажімо, як розуміти, що голів райдержадміністрації зобов'язано, а міським рекомендовано «всебічно сприяти офіційним спостерігачам від іноземних держав та міжнародних організацій, іншим суб'єктам виборчого процесу у здійсненні ними повноважень, передбачених виборчим законодавством»?

То це не прогноз, а вже очевидність, що в дніпропетровському регіоні вибори будуть складні й жорсткі, навіть запеклі.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Точка зору

Кроки назад, куди ж дорога?

Нещодавно «Літературна Україна» надрукувала письменницький роздум Надії Дички, молодої поетеси з Долини, прочитавши який, довелося мовити: талановиті люди бачать, думають, дзвонять! Так завжди було і так буде.

А життя свого... не виняток і наш поточний день.

«Що є дорога? Дороги немає. Вперед — в невідомість!» Гете.

Що у такому разі зостається думним людям? Спокійно зріти, як цілий край рушив на заробітки, зоставивши удома стариків і дітей? Василь Стефаник бачив щось подібне, але в менших масштабах, і написав болючі твори, про які згодом Горький скаже: «Как страшно пишет этот человек!» Одна з людських молитов — не приведи, Господи, поневірятися по чужинах! Сьогодні, в пору розбудови церкви, повинна б звучати особливо голосно. Якби ж то, якби...

І то правда, суспільство України переходить в нову сформованість більш цивілізовано, більш людяно, ніж інші молоді держави. Щоб не врікти, не пояснюватиму. Натомість зверну увагу на пару кричущих недоречностей, які виправити, як на мене, просто доконечно. Телевізія. І вибори. Бо те й друге — не приватна справа якихось людей. Це стосується кожного, а отже й нашої молодої самостійної держави, яка не сьогодні рушила на вдосконалення всього хорошого, гідного, що було раніш. Нині торгують усім. Водою. Електроенергією. Інформаційним простором... Бачу програми Бі-бі-сі, п'ятого каналу Франції. Хвала, хоч у людей як слід. Бо в нас, відколи відключили ОРТ... перший, другий, надробіть десятки каналів, наслідок буде той самий — української телевізії немає, як не було колись кінематографів. Сучасну так звану телевізію окупували початківці, яким до професіоналізму іще «як до Києва рачки».

Міністр інформатики бореться з засиллям російського слова? Гвалтує половину громадян України. А як же тоді бути з тим, що було? З містом нашого князя Ярослава? Як бути з нашими могилами по Льодовитий океан? Що думати про Михайла Ломоносова, котрий із Архангельська прибився в Київ учитися і пробув тут у нас всього шість діб? Як же «лучшая газета Украины» «Бульвар», в якій наші поборник, наші Міністр не забарилися надрукуватись? Знову виходить, одне для сірих цих, інше для екселенц? Ото вже справді — ворон ворону око не виклює! Нічого нового, давно усім усе відоме. Загроза українству не в російському слові. А в політичній культурі вдосконалення організації людського життя. Не думаю, що ви усе ще боїтеся Леніна, скоріше ви не хотіли б, щоб громадяни знали думки сучасних мислителів, котрі шукають, як бути. Як іти уперед. Не лишайте людей безгомінними, а отже бездумними. Припиніть маніпуляції з духовністю цілого народу. Русифікація, інтернаціоналізм... Гарно звучало. Та не на добро вийшло. Сьогодні звучить не менш актуально й те, що три руські народи — українці, білоруси і росіяни — з одного кореня, отже народи братні. А отже і потрібно знати, що діється у сусіда, хто чого сягнув. Звичайно, потрібно знати й те, як нині живе цілий світ. Адже навіть з вересня 2001 року життя ускладнилося безмірно. І... як воно там —гуртом і батька легше бить?!

Іще тільки-но розтівають чергові вибори. Підводяться озимі, зелені, рутяні... Згадується відомий фільм Антоніоні «Крупним планом». Епізод, коли герой іде собі... і раптом бачить гурму людей, які змагаються за щось. Герой впорі. Вігнавшись і собі, розштовхав усіх. Переміг! Схопив! Пропелер.

Дивні виродки оці талановиті душі. Вони завжди випереджають свій час.

Гарні, красиві молоді люди, либонь уже навіть не комсомольці. Ну переможете. Ну схопите, як отого пропелера, кукурудзяника. А що далі? На що ви спроможні, на що вас вистачить? Хіба на те, що ви бачите. На пересиджування у поході на старість, яка і у вас не забариться. То чи не краще молодість витрачати на те, що їй більш притаманне, на любов?!

А зрештою, кожному своє.

Григорій КОЛІСНИК.

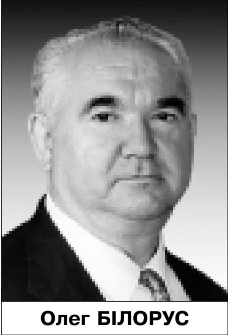
Фотофакт

На виставці «Мистецтво села Яворова», що триває в столичному палаці мистецтв «Український дім» у Києві, з інтер'єром гуцульської хати XIX століття відвідувачів знайомили яворівці Андрій Бендичук і Василь Хім'як.

Фото Максима ГУНДАРЄВА.

Ми могли б бути серед лідерів

Олег БІЛОРУС

Юрій МАЦЕЙКО

Порядок денний XXI століття

Досвід останнього десятиліття ХХ століття показує, що найсерйозніші виклики сьогодення мають глобальний характер. Це призводить до того, що політичні й економічні пріоритети від локальних і національних рівнів переміщуються на регіональні й міжнародні. Актуалізується й так нагальна потреба в нових багатосторонніх відповідях. Важливість ефективнішого міжнародного співробітництва за цих умов зростає. Ідеться насамперед про глобалізацію, яка, очевидно, перетворилася на головну силу, що стимулює світову економіку, конкуренцію, розподіл ресурсів і міжнародний порядок у сфері технології, але водночас несе великі загрози. З урахуванням цих реалій автори даної статті намагалися поставити і дати відповідь на три корінні питання:

як глобалізація протягом останнього десятиріччя позначилася на соціально-економічному становищі у світі;

роль глобалізації як вирішального чинника сталого розвитку і його сучасний стан;

що означає сталий розвиток для України, що може дати розробка і імплементація власної національної стратегії сталого розвитку?

Глобалізація як головна тенденція сучасного світового розвитку

Головною особливістю розвитку світової економіки кінця ХХ—початку XXI століття став процес швидкої глобалізації і глобальної інтеграції. Це виявилося в посиленому міжнародному потоці товарів, послуг і фінансів. Тут дався взнаки такий вагомий чинник, як діяльність урядів із лібералізації торгівлі і ринків капіталу, приватизації і дерегуляції економічної активності.

Другою важливою підвалиною глобалізації був швидкий розвиток інформаційних та комунікаційних технологій і їх всезростаюче глобальне використання. Самі фінансові потоки істотно збільшувались саме в результаті застосування названих технологій.

Усе це призвело до того, що перша половина 90-х років ознаменувалася значним економічним зростанням, принаймні для більшості країн світу. Водночас колишні країни з централізовано плановою економікою саме в першій половині 90-х рр. зазнали серйозного і навіть критичного погіршення економічних та соціальних умов.

Як зазначається в документах ООН, багато країн з перехідною економікою, зокрема й Україна, зазнали різкого збільшення бідності й безробіття. Погіршилися справи з освітою, охороною здоров'я, виплатою заробітної плати, пенсій, надання послуг, громадського транспорту та інших соціальних служб. Деяке покращення ситуації мало місце у другій половині 90-х рр., але окремі країни, особливо Центральної Азії, переживали значні труднощі.

Після періоду піднесення 2001 рік ознаменував собою ризиковане сповзання світової економіки. Вперше за 20 останніх років три основні двигуни глобальної економіки — США, Японія і Західна Європа — з 2000 р. почали переживати спад. **Одночасно і паралельно. Це не додає оптимізму**. Деякі експерти й аналітики висловлюють обережні прогнози про можливе відродження темпів у середині 2002 року, проте більшість дослідників скептично оцінює таку перспективу.

Глобальні терористичні напади в США, хоча їх наслідки для соціально-економічної ситуації оцінювати повністю ще рано, активізували такі нові й непередбачувані сили, які можуть негативно вплинути на світове ділове життя. За даними Світового банку, глобальна економіка зростатиме в 2002 році лише на 1,6%. Країни з високим рівнем доходу мають показати тільки 1,1% зростання в 2002 році, що трохи краще, ніж 0,9% в 2001 році.

Деякі позитивні моменти є і в економіці країн, що розвиваються. Хоча картина подій доволі неоднозначна і строката.

Глобалізація, як відомо, позначається на швидкому зростанні міжнародних фінансових потоків. Протягом 90-х рр. значні фінансові потоки йшли до США. У першій половині 90-х рр. деякі країни, що розвиваються, зуміли домогтися істотних приватних фінансових потоків. При цьому іноземні прямі інвестиції набули особливих масштабів. Водночас країни з низькими доходами могли, як і раніше, розраховувати лише на офіційне зовнішнє фінансування. А загалом офіційна допомога розвитку значно послабшала. Ситуація із зовнішньою заборгованістю загострювалася.

Значні зміни відбувалися і в демографічній сфері. Населення світу в 2000 р. досягло 6 млрд., що на 2,5 млрд. більше, ніж у 1950 р., і на 4,4 млрд. більше, ніж у 1930 р. Передбачають, що зростання триватиме, й населення досягне 8 млрд. у 2025 р., 9,3 млрд. — у 2050 р., а потім стане більш чи менш стабільним на рівні 10,5—11 млрд. Ці зміни впливають на процес глобального розвитку неоднозначно. В деяких європейських країнах і Японії основна занепокоєність — швидке старіння населення, низький рівень народжуваності. Отже, населення розвинених країн досягне піку десь у 2025 р., а потім почне зменшуватись. Подальше зростання відбуватиметься за рахунок країн, що розвиваються. У деяких з них високе зростання населення, погана охорона здоров'я, підвищена смертність, зокрема і через СНІД, слабка шкільна освіта є критичними демографічними чинниками, що стримують розвиток.

Багато серйозних проблем завдають природні катастрофи: засухи, паводки, землетруси, вулканічні явища. Страждають і гинуть люди. Постають серйозні перепони на шляху розвитку. Різні конфлікти спричиняють деградацію навколишнього середовища, хвороби, голод, переміщення великих мас людей, інші загрози людському добробуту й розвитку. На 2025 рік майже 2/3 світового населення можуть жити в умовах або помірної, або істотної нестачі води.

До багатьох лих додається ще одне — глобальне потепління. Наука дійшла висновку, що цей вельми небезпечний процес за останні 50 років зумовлює не що інше, як людська діяльність. Перспективи на майбутнє, і XXI століття також, досить сумні. Йдеться про підвищення рівнів морів або океанів, зміни клімату, посилення ураганів, повеней, посух і просто підвищення температури, що ставить під загрозу життя і здоров'я мільйонів людей.

Наведені вище дані й характеристики дають певну уяву про сутність, багатогранність і складність сучасного світу. Перед людством — безліч надзвичайно складних проблем. Частина з них перейшла до нас від наших попередників, частина з'являється в наші дні, зокрема і в результаті глобалізації. Глобальна ситуація дуже різноманітна, розгалужена, але водночас дедалі більше інтегрована. На наше переконання, вона потребує підвищення ступеня цілісності політики, її інтегрованості. Неможливо забезпечувати успішний перехід до глобальнішого світу, спираючись на окремі, розрізнені елементи політики. Вона має ефективно сприяти економічному зростанню, зміцненню міжнародній фінансової архітектури, режиму багатосторонньої торгівлі, тіснішій узгодженості макроекономічності, активізації торгівлі, наданню допомоги.

Але на чільному місці стоїть головна проблема: як сучасна глобалізація має сприяти сталому розвитку?

Глобалізація і сталий розвиток: проблеми і перспективи

Сталий розвиток — не нова ідея. Її елементи мали місце давно. Світові цивілізації протягом довгої історії визнавали потребу в гармонії, взаємодії між навколишнім середовищем, суспільством і економікою. Людство і раніше усвідомлювало, що Земля — це система з дуже обмеженими ресурсами. Людина поступово наблизилася до розуміння, що є тільки земні, а не якісь інші ресурси. У нас тільки одна планета — Земля. І вся наша активність — лише мала частина всієї величезної системи. А це означає доконечну потребу встановлення сталих відносин між людиною і навколишнім середовищем. Від їх характеру, суті залежать добробут, безпека, а зрештою, і саме виживання людини. Ресурси не можна вилучати скоріше, ніж вони відновлюються і нагромаджуються.

За всіх розбіжностей в підходах до сталого розвитку, які мають місце сьогодні в широких державних і громадських колах різних країн, все-таки є загальне розуміння обов'язковості принаймні трьох принципових вимірів сталого розвитку — економічного зростання, соціального прогресу і захисту навколишнього середовища.

Економічний вимір означає, що добробут суспільства, всіх його членів має бути максималізовано через оптимальне й ефективне використання природних і інтелектуальних ресурсів. Абсолютний пріоритет при цьому надається мінімізації бідності в сучасному світі.

Соціальний вимір стосується відносин між природою і людиною, підвищення добробуту, полегшення її доступу до основних охоронно-оздоровчих, освітніцьких та інших соціальних служб. Ідеться про розвиток громадянського суспільства, поважання прав і свобод людини. Враховується розвиток різних культур, різноманітність, плюралізм, поважання національної специфіки. Питання справедливості, розподіл благ і доступ до ресурсів також мають бути невід'ємними й істотними компонентами і економічного, і соціального вимірів сталого розвитку.

Екологічний вимір зосереджується на збереженні фізичної і біологічної ресурсної бази та екосистеми.

У центрі керівництва сталим розвитком має бути оцінка, моніторинг і менеджмент складних взаємовідносин між екологічними, соціальними й економічними цілями.

Економічне зростання стає можливим завдяки духовній, творчій силі людини, що сприяє такій трансформації природи, коли вона служить на потребу людині. Але буває і так, що ця трансформація спричиняє забруднення повітря, води, лісів, зміну клімату, підрив біорізноманітності. Тож політик, що опікується сталим розвитком, має приймати непрості рішення, які встановлювали б правильний баланс між економічними, соціальними та екологічними складовими. Розвиток, аби був він сталий, треба здійснювати так, щоб використаний природний капітал поновлювався, замінювався таким самим новим капіталом. При цьому потрібно забезпечувати справедливість і рівність для прийдешніх поколінь. Отже, сталий розвиток потребує далекосяжності, витримки і послідовності. Він просто неможливий, коли піклуються про одну складову, забуваючи про інші, або коли працюють на сьогодення, забуваючи про майбутнє.

Національна стратегія сталого розвитку України має бути постійно діючою, координованою, циклічною і спиратися на широку підтримку громадськості, ділових кіл, академічної науки. Цей процес мусить передбачати аналіз формування політики, планів дій, імплементації, моніторинг і регулярний огляд та оцінку.

Світовий досвід показує, що нема і не може бути єдиного заданого підходу, єдиної формули, за якою будується та чи інша національна стратегія сталого розвитку. Кожна країна сама визначає, як найефективніше підійти до підготовки та імплементації власної **національної стратегії сталого розвитку,** беручи до уваги політичні, історичні, культурні, екологічні обставини. Але важливо послідовно втілювати в життя загальні основоположні принципи.

Сталий розвиток і національна стратегія розвитку України

Чи можливий сталий розвиток в Україні? Чому нашій державі потрібен сталий економічний і соціальний розвиток? Передовсім нагадаємо, що Україна практично взяла на себе зобов'язання не тільки розробити, а і здійснювати власну національну стратегію сталого розвитку. Це означає, що головна мета нашої національної стратегії полягає в тому, щоб забезпечити **соціально відповідальний економічний розвиток,** водночас захищати ресурсну базу і навколишнє середовище на благо майбутніх поколінь.

На жаль, Україна ще не стала на шлях сталого розвитку. Національної стратегії сталого розвитку немає. Відомий документ «Стратегія економічного і соціального розвитку України на 2000—2004 рр.», на нашу думку, слугувати основою для розробки національної стратегії сталого розвитку України не може.

По-перше, ця стратегія зовсім обминає такі кардинальні питання, як екологія та еколого-економічна модель розвитку.

По-друге, вона не містить положень про інституційні реформи, без яких сталий розвиток просто неможливий.

По-третє, в цьому документі немає такого кардинального принципу, як інтеграція, баланс економічного, соціального і екологічного компонентів.

По-четверте, вказана стратегія розрахована на короткий — п'ятирічний — строк. Національна стратегія сталого розвитку України в умовах глобалізації має діяти 20—25 років.

Отже, частковість і обмеженість вказаного документа очевидні. Зроблено поки що перший і невдалий, скажемо прямо, крок. Зусилля треба продовжити і зробити це на принципово новій якісній основі. Цей шлях не буде, звичайно, легким. Його не можна розглядати як панацею. Але це добрий шанс і, може, практично останній для України. Не скористатися з нього ніяк не можна. У світі вже нагромаджено корисний досвід сталого розвитку. Його треба вивчати і розумно використовувати. Важливо, щоби національна стратегія сталого розвитку України була глобально-орієнтованою і інтегрованою, а також щоби мала характер інноваційної випереджувальної моделі розвитку.

Водночас Україна, шукаючи цей нелегкий, але такий потрібний шлях сталого розвитку, має знаходити власні, оригінальні, притаманні тільки їй рішення.

Особливу увагу в розробці національної стратегії сталого розвитку потрібно приділяти міжнародним організаціям системи ООН. Насамперед ідеться про Програму розвитку ООН (ПРООН). Співробітництво України з ПРООН здійснюється в рамках трьох спеціальних програм: «Належне управління», «Людський розвиток і людська безпека», «Захист навколишнього середовища і сталий розвиток». Досить цікавою тут є концепція «Пульс розвитку», яка здійснюється ПРООН і Комісією ООН із сталого розвитку. Йдеться про визначення спеціальної системи індикаторів сталого розвитку. Саме тут, очевидно, лежить ключ, який має відчинити двері до встановлення реалістичного балансу між економічними, соціальними і екологічними чинниками.

По лінії ПРООН нині здійснюється також проект «Програма сприяння сталому розвитку в Україні». Цей проект було започатковано наприкінці 1999 року з ініціативи ПРООН та Агентства США з міжнародного розвитку і є логічним продовженням здійснюваного у 1996—98 рр. проекту екологічної політики та технології, фінансованого Агентством США з міжнародного розвитку. Мета програми — інтегрування екологічного мислення в розвиток економіки країни й поширення ідей та основних положень сталого розвитку суспільства. Цю програму слід переорієнтувати на активізацію участі в ній українських структур і виконання ширшого кола завдань із забезпечення сталого розвитку України. Хочеться сподіватися, що переорієнтація дещо поширить участь представників академічної науки.

У підходах до проблем сталого розвитку треба нарешті зрозуміти, що наука та інтелектуальний потенціал і капітал нині відіграють критичну роль. У світі сьогодні налічується понад 250 наукових центрів, які досліджують проблематику сталого розвитку. Серед них такі велети, як Гарвард, Йель, Стенфорд, Манчестер, Міжнародний інститут сталого розвитку (Канада). Наукові центри об'єдналися у Всесвітній консорціум, де відбувається плідний, інтенсивний обмін науковими досягненнями. Цей консорціум створив спеціальну Глобальну інформаційну систему, яка поставила на службу найновіші технологічні можливості, серед них, звичайно, й Інтернет. До цього треба додати діяльність великого бізнесу, який фінансує вищевказану діяльність. Є також коаліція з участю 150 глобальних корпорацій, а також Глобальна система національних і регіональних бізнесових рад.

Та коли звертаєш погляд на наші невеселі українські реалії, огортають сумні думки. І цей сум тільки наростає, коли думаєш, що Україна в принципі є одною з найпідготовленіших країн світу, яка могла б бути серед світових лідерів людського розвитку на новій інтелектуально-інноваційній основі.

Олег БІЛОРУС,
народний депутат України,
член-кореспондент НАН України.
Юрій МАЦЕЙКО,
доктор історичних наук.

Затверджено на IV з'їзді ПРТУ 15 січня 2002 року

Передвиборна програма Партії Реабілітації Тяжкохворих України (ПРТУ)

Програма Партії Реабілітації Тяжкохворих України базується на «НОУ-ХАУ» — нові форми у ринкових взаємовідносинах **(БЛАГОДІЙНІСТЬ).**

Девіз партії: «Благотворящий бедному дает взаймы Господу; и Он воздаст ему за благодеяние его».
(Біблія, Притчі, 19:17.)

1. Працювати за формулою: «Богу Богове — Кесарю Кесареве» — підтримка тієї влади, яка при владі — Президента України.
2. Відродження духовного та матеріального добробуту України на основі духовних законів та нових форм ринкових взаємовідносин.
3. Ліквідація наслідків Чорнобильської катастрофи, реабілітація мертвої зони.
4. Компенсація втрачених заощаджень населенню України.
5. Зробити Україну безподатковою країною.
6. Сприяння безподатковому ввезенню в Україну матеріальних цінностей, медикаментів, екологічно чистих продуктів харчування, транспорту, обладнання.
7. Впроваджувати проекти зі зниження правопорушень, сприяти зменшенню кількості в'язниць, закладів для малолітніх правопорушників до повної їх ліквідації. Призначити постійну пенсію для людей, які постраждали від соціальної несправедливості.
8. Підняття духовного та матеріального стану громадян України, забезпечення прожиткового мінімуму кожному громадянину із розрахунку 900 доларів США в місяць.
9. Реалізувати заходи для поповнення бюджету, погашення зовнішньої заборгованості України за рахунок «НОУ-ХАУ» в світовій ринковій економіці, залучення інвестицій в Україну.

Партія має реальний матеріальний потенціал для виконання цієї програми.

Це є поєднання духовного і матеріального —

Дорога,

Правда

і Життя.

Г. ЧЕРНИШ, голова ПРТУ.

УКАЗ Президента України

Про додаткові заходи щодо соціального захисту жителів гірських районів України та підвищення ефективності використання земель лісового фонду

З метою створення сприятливих умов для розвитку підприємництва на селі, забезпечення соціального захисту жителів гірських районів України в умовах обмеженої кількості земель, придатних для потреб сільського господарства, а також підвищення ефективності використання земель лісового фонду **постановляю:**

1. Підтримати ініціативу виборчого блоку політичних партій "За єдину Україну" та Всеукраїнського союзу сільськогосподарських підприємств щодо:

передачі відповідно до законодавства безоплатно у власність колишнім членам розташованих у гірських районах України з обмеженою кількістю земель, придатних для потреб сільського господарства, колективних сільськогосподарських підприємств, які проживають у цих районах, земельних ділянок лісового фонду, що входили до складу земель зазначених підприємств;

поширення практики надання відповідно до законодавства України в оренду земельних ділянок лісового фонду, що входили до складу земель колективних сільськогосподарських підприємств, суб'єктам господарювання, які створені внаслідок реорганізації зазначених підприємств або використовують землі сільськогосподарського призначення, що належали таким підприємствам.

2. Кабінету Міністрів України визначити до 1 травня 2002 року:

території гірських районів України з обмеженою кількістю земель, придатних для потреб сільського господарства;

порядок передачі відповідно до законодавства безоплатно у власність колишнім членам розташованих у гірських районах України з обмеженою кількістю земель, придатних для потреб сільського господарства, колективних сільськогосподарських підприємств, які проживають у цих районах, земельних ділянок лісового фонду, що входили до складу земель зазначених підприємств.

3. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Севастопольській міській державним адміністраціям:

здійснити в установленому законодавством порядку протягом 2002 року заходи щодо реалізації ініціативи, зазначеної у статті 1 цього Указу;

організувати проведення широкої роз'яснювальної роботи щодо встановлених законодавством особливостей використання земель лісового фонду.

Президент України Л.КУЧМА.

м. Київ,
19 лютого 2002 року.
№ 147/2002.

Офіційно

Постанова Центральної виборчої комісії

Про внесення змін до додатка до постанови Центральної виборчої комісії від 30 грудня 2001 року № 69 «Про орієнтовну середню кількість виборців в одномандатних виборчих округах та утворення одномандатних виборчих округів по виборах народних депутатів України 31 березня 2002 року»

У зв'язку з необхідністю уточнення складу та орієнтовної середньої кількості виборців в одномандатних виборчих округах № 203 та 204 по виборах народних депутатів України 31 березня 2002 року, керуючись статтями 11, 12 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія *постановляє:*

1. Внести зміни до додатка до постанови Центральної виборчої комісії від 30 грудня 2001 року № 69 «Про орієнтовну середню кількість виборців в одномандатних виборчих округах та утворення одномандатних виборчих округів по виборах народних депутатів України 31 березня 2002 року» в частині визначення складу та орієнтовної середньої кількості виборців в одномандатних виборчих округах № 203 та 204 (Чернівецька область), виклавши її у такій редакції:

«Виборчий округ № 203

Центр — м. Кіцмань.

До складу округу входять: Вижницький, Кіцманський, Путильський, Сторожинецький (з населеними пунктами Сторожинецької міської, Банилово-Підгірнівської, Бобовецької, Великокучурівської, Зруб-Комарівської, Кам'янської, Комарівської, Слобода-Комарівської, Костинецької, Михальчанської, Новобросковецької, Панківської, Снячівської, Старобросковецької, Старожадівської, Тисовецької сільських рад) райони.

Орієнтовна кількість виборців — 153,1 тисячі.

Виборчий округ № 204

Центр — м. Новоселиця.

До складу округу входять: Герцаївський, Глибоцький, Новоселицький, Сторожинецький (за винятком населених пунктів, включених до виборчого округу № 203) райони.

Орієнтовна кількість виборців — 165,8 тисячі.»

2. Цю постанову оприлюднити в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр».

3. Надіслати цю постанову окружним виборчим комісіям одномандатних виборчих округів № 203 і 204, Чернівецькій обласній раді та Чернівецькій обласній державній адміністрації.

Голова Центральної виборчої комісії М. РЯБЕЦЬ.

м. Київ, 15 лютого 2002 року.
№ 328.

Цифри і факти

■ За інформацією Держстандарту, торік управлінням у справах захисту прав споживачів призупинено та заборонено реалізацію 0,65 тонни сирів виробництва Польщі на суму близько 16 тисяч гривень.

■ У Криворізькому ТОВ «Термінал» за підробленим сертифікатом якості продавали 726 кг м'ясного фаршу виробництва США.

■ 108 кг сосисок виробництва Польщі без супровідних документів з завищеним вмістом нітриту натрію вилучено в їдальні при медичному факультеті Ужгородського національного університету.

■ У торговельній мережі Одеси знято з продажу коньяки «Martell V. S. O. P.», «Henessi V. S.» — згідно з маркуванням, виробництва Франції.

■ На Кіровоградщині та Хмельниччині встановлено реалізацію без відповідних документів тютюнових виробів — згідно з маркуванням, з Німеччини, Великобританії та Росії.

Анекдот у тему

Митник, оглядаючи підозрілий вантаж без супровідних документів:

— Ну, а тепер, щоб не гаяти часу, покажіть, де тут моє, а де ваше.

Чоботи з Берега Слонової Кості

Актуально

(Початок на 1-й стор.).

— Вам яку лейблу до куртки чіпляти, французьку чи італійську? — спитав мене кравець, роблячи останні штрихи на шкіряному виробі. — Нині це дуже модно.

А недавно швець запропонував до чобіт справжню екзотику — оригінальну гнучку підошву, вироблену, за написом, в... одній з африканських країн.

І такого «імпортного» товару в приватних виробників достатньо, щоб одягнути не лише мешканців Берега Слонової Кості.

За інформацією Держстандарту, на одеських, скажімо, ринках четверта частина взуття — іноземного виробництва, а більше половини — невідомих виробників і виготовлене з неякісного матеріалу. Нерідко ще й із перевищеним вмістом шкідливих речовин.

Зазвичай підроблений товар збувають на стихійних базарах під виглядом некондиційного або дозволяють міняти протягом двох-трьох днів, та лише у випадку, якщо ним... не користувались.

Ми так і не дізналися в митників, як вони перешкоджають ввезенню імпортного браку і де він потім зберігається.

Як повідомляє наш власний кореспондент Віктор Хоменко, велика кількість низькопробних вантажів, які розвозяться по Криму, збирається на сімферопольських складах. Республіканський комітет захисту прав споживачів пропонує на подібних територіях поставити свої пости. Оскільки митники не перевіряють сертифікати якості ввезеного товару.

Отже, залишаються актуальними гасла про підтримку вітчизняного товаровиробника. Принаймні апелювати до місцевих територіальних управлінь захисту прав споживачів значно простіше, ніж чекати, поки вам надішлють із-за кордону відсутні дверцята до шафочки.

Н. Я.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

«Сонячні» спокуси для курортників

Реалії

Фальсифікатори й реалізатори неякісних товарів цінують сонячний півострів як регіон, де низькопробне можна продати найдорожче.

На підозрілий товар завжди є покупці, бо люди цікавляться не документами, а дешевизною. Неякісний товар в основному завозять «човники» з прикордонних міст. Вистачає й місцевих умільців виготовлення всілякого «імпорту». Найчастіше підробляють лікеро-горілчані вироби, чай, каву, консерви, парфумерію, туалетний папір (!), пральні порошки та безліч інших ходових речей.

Не зменшується наплив низькопробних товарів з Туреччини. Нині звідти йде потік цитрусових і овочів.

Насторожує й те, що не вся продукція перевіряється на якість ветеринарно-санітарними лабораторіями ринків.

Прикро, що споживчий ринок півострова продовжує перенасичуватися небезпечними для здоров'я товарами. І хоча контролюючих органів у Криму не так уже й багато, про їхні навіть несподівані рейди шахраї і недобросовісні ділки дізнаються завчасно.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Афоризм у тему

Продавцеві потрібен язик, а покупцеві — очі.

Яніна ІПОХОРСЬКА.

У разі виявлення недопіків протягом гарантійного терміну покупець має право вимагати від господарюючого суб'єкта:

■ безплатного усунення недоліків товару або відшкодування витрат на їх виправлення покупцем;

■ заміни на аналогічний товар належної якості;

■ відповідного зменшення його ціни;

■ заміни на такий же товар іншої моделі з відповідним перерахуванням ціни;

■ відшкодування збитків, яких він зазнав.

Бліц-опитування

Товарам вітчизняного чи імпортного виробництва ви надаєте перевагу?

Ліна, 34 роки, домогосподарка:

— Одяг я звичайно купую імпортний — ви ж знаєте, яке у нас вітчизняне вбрання... А от продукти вибираю українські — тут мене влаштовує і ціна, і якість.

Олег, 21 рік, студент:

— Дивлюсь який товар. Хоча мушу сказати, що одяг купую лише у фірмових магазинах (між іншим, це не обов'язково мають бути імпортні речі) — дорого, але й якість відповідна.

Тамара Василівна, 56 років, пенсіонерка:

— Все купую наше — на свою пенсію лише це й можу собі дозволити. І якщо стою перед вибором: за однаковою ціною продають вітчизняний та імпортний товар, — то я обов'язково оберу вітчизняний. Впевнена, що він якісніший. А коли останній раз тішила себе обновкою, взагалі не пам'ятаю.

Петро, 38 років, інженер:

— Одяг ми (у мене дружина і двійко дітей) купуємо на ринку — начебто й імпортний, але я впевнений, що його шиють десь під Києвом. А що ж робити, коли на дорогі магазини у мене грошей недостатньо? Та й у виборі продуктів керуємося грошовою спроможністю, хоча й розуміємо, що наше краще.

Коментар юриста

Яким вимогам повинні відповідати харчові продукти, що імпортуються в Україну?

Юлія СОФИЧ.

м. Умань,
Черкаська область.

На територію України забороняється ввозити харчові продукти без сертифіката відповідності. А також — без маркування українською мовою, що містить таку інформацію: загальну назву продукту; номінальну кількість харчового продукту в установлених одиницях виміру (маси, об'єму тощо); склад харчового продукту, якщо він виготовлений з кількох складників, із переліком назв використаних у процесі виготовлення інших продуктів харчування, харчових добавок, барвників, інших хімічних речовин або сполук. А ще —енергетичну цінність (для харчових продуктів, що її мають); дату виготовлення; строк придатності до споживання чи дату закінчення строку придатності до споживання; умови зберігання; найменування та адресу виробника і місце виготовлення; умови використання (якщо такі передбачені); відсоток сторонніх синтетичних (штучних) домішок; застереження щодо вживання харчового продукту дітьми, якщо це не дитяче харчування, а підстави для такого застереження є; іншу інформацію, передбачену чинними в Україні нормативними документами, дія яких поширюється на певний харчовий продукт.

Інформація про лікувальні властивості продуктів може наводитися лише за наявності дозволу Міністерства охорони здоров'я України.

Наталя ГЕЛЕТКО.

Сім разів перевір, а потім їж

Проблема

Нещодавно, розкладаючи придбані на ринку продукти, звернула увагу на те, що замість звичного «Neskafe» на упаковці кави написано «Neskofe». Звичайно, в базарній товкотнечі я не помітила такої «дрібниці». Як результат — гроші викинуто на вітер, бо вживати придбане пійло наважиться хіба самогубець.

Замінюючи одну-дві літери у назві відомого імпортного товару підробники частенько підсовують споживачеві товар сумнівної якості, який не лише підриває авторитет солідної фірми, а й загрожує здоров'ю покупця. Проте такі «маневри» з успіхом проходять повз нашу увагу. Наприклад, свого часу на споживацький ринок було викинуто партію паштету під назвою «Машка і Дашка»: на етикетці зображені корова та порося, а внизу напис — «Паштет з індичатини». Коментарі, як-то кажуть, зайві.

Проте останнім часом на кордонах країни (особливо на західних) побільшало випадків вилучення підроблених вітчизняних продуктів. Виробники-шахраї зрозуміли, що саме ці товари користуються найбільшим попитом. Наприклад, нещодавно, митники затримали партію «української» олії, яку везли з... Польщі. З Молдови їде дешева, бо підроблена, горілка. А розливають її у пляшки вже на наших підпільних заводах. Неякісні «вітчизняні» продукти потрапляють і з Росії та Білорусії. Тож, схоже, у заклику «Купуйте українське!» друге слово скоро доведеться брати в лапки.

Серед безлічі товарів особливо популярні в підробників консерви «Свинина шматками» та «Яловичина шматками». Як показує практика, м'ясо там і не ночувало — здебільшого це подрібнена маса з неприємним присмаком, яка містить плівки, жили, шкурку та кров. До речі, звертаємо увагу читача на те, що правильна назва подібних виробів «Свинина тушкована» та «Яловичина тушкована».

Начальник відділу зв'язків з громадськістю Північної регіональної митниці Павло Соковий таку ситуацію стурбований. Адже наведені приклади — лише дещиця того, що потрапляє на наші ринки, обминаючи контрольно-пропускні пункти. На думку Павла Павловича, наше законодавство потребує суттєвих змін, адже об'їзними дорогами, які не контролюються митниками, можна провезти геть усе.

А поки що те, чи грітимуть руки фальсифікатори на нашому здоров'ї, залежить лише від нас. До речі, іноземні підробки виявити не так уже й важко: підпільники економлять на всьому, і в першу чергу — на перекладачах. Тому коли інформація на етикетці написана ламаною мовою — це майже стовідсоткова гарантія, що товар підроблений. Тож слід ретельніше придивлятися не тільки до імпортних продуктів, а й до вітчизняних. Адже недаремно в народі кажуть: «Береженого Бог береже».

Колаж Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

Сторінку підготували Надія ГОРБАТЮК і Наталя ЯРЕМЕНКО.

Право на свіже повітря і туалет за перегородкою

Репортер

Київський ізолятор тимчасового утримання. Ця установа підпорядкована Міністерству внутрішніх справ. Уперше журналісти потрапили за огорожу з колючим дротом (не як затримані, а з доброї волі) торік. Під час планової перевірки об'єктів пенітенціарної системи Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини Ніни Карпачової.

Виправилися...

Тоді нас протримали під дверима ізолятора години зо три. Міліцейські начальники узгоджували з керівництвом «пущати чи не пущати» «четверту владу» до своїх володінь. Те, що ми тоді побачили й унюхали в утробі ізолятора, пояснило деяку негостинність господарів. У коридорах стояв специфічний тюремний запах, здатний викликати в організму вільної людини неадекватну реакцію... В камерах не було чим дихати, люди сиділи просто на підлозі, спальні місця в будь-якому вигляді були відсутні геть. Посилки затриманим можна було передати лише вихідного дня.

Через рік до ізолятора ми потрапили майже без перешкод. Повторилася хіба що репліка на вході: мовляв, дивні ви, всі рвуться звідси, а ви — сюди.

Сторона, яка приймала, Омбудсманові та журналістській групі супроводу влаштувала оглядову прес-конференцію за підсумками проведеної роботи.

Заступник начальника ГУ МВС Києва полковник міліції Віктор Ратушняк повідомив, що ще п'ять років тому постало питання про поліпшення утримання спецконтингенту ізолятора. І ось, будь ласка. Цього року тут закінчили ремонт, позбулися специфічного запаху і перефарбували грати з чорного на життєстверджувальний зелений. У камерах відгородили туалети, тим самим повернувши затриманим раніше нехтуване тут право інтимне справляння фізіологічних потреб. Щоправда, світло, як і раніше, не проходить у камери через майже суцільні металеві грати-жалюзі. Натомість горять тьмяні лампочки і з кватирок проникає повітря.

Європейський стандарт — подвійний

— Ми переробили один режимний корпус. Завезли нормальні ліжка, в камерах є навіть телевізори. Одне слово, зробили те, чого вимагала Уповноважений з прав людини, — відзвітував Віктор Ратушняк. — Тепер тут, як то кажуть, «європейський стандарт».

Після минулорічного відвідання Карпачовою підопічні ІТУ, за словами адміністрації, гуляють щоденно по годині. Тим самим забезпечуються ще одне людське право на свіже повітря. Як запевнив заступник начальника ГУ МВС Києва, скарг на утримання в ізоляторі немає.

У день нашого візиту до ІТУ, розрахованому на 156 посадочних місць, утримувалося 168 осіб. За словами начальника ізолятора капітана Василя Мельниченка, тут перебувають здебільшого затримані за наркотики та пограбування. Термін перебування — не більш як десять діб, потім «за етапом» спецконтингент переправляють до Лук'янівського СІЗО.

За словами місцевого начальства, їхні підопічні можуть пересидіти щонайбільше 2—3 дні, і то не з їхньої вини, а через особливий розпорядок роботи СІЗО. З'ясовується, субота і неділя на Лук'янівці — вихідні дні, а отже, прийом громадян, які перебувають на попередньому слідстві, припиняється.

«Поживна» арифметика

Напередодні обговорення Держбюджету Омбудсман звернулася до Прем'єр-міністра України Анатолія Кінаха з проханням збільшити фінансування за статтею, що стосується харчування затриманих у спецустановах. Дотацію збільшили на 266 млн. грн. Рапортуючи про забезпечення провізією спецконтингенту, начальство ІТУ доповіло, що раніше затриманому дозволялося передавати посилки до 16 кг на місяць, а тепер, з дозволу главку — 32 кг. При цьому бандеролі від рідних приймають чотири рази на тиждень.

У самого начальника ізолятора, за його словами, претензій до харчування немає. Капітан переконував, що підслідні отримують їжу тричі на день. На одного затриманого в київському ІТУ витрачають 4 грн. 47 коп. на день. Тут спецконтингент годують з міліцейської їдальні, де харчується і персонал ізолятора, — як то кажуть, з панського столу. Це повідомлення дуже порадувало Ніну Карпачову.

— У Львові ми з'ясували, що в місцевому ізоляторі обід фактично ділять на дві частини: перше дають в обід, а друге — на вечерю. І при цьому вважається за триразове харчування, — повідомила вона.

Омбудсман подякувала начальству столичного ІТУ за організацію триразового харчування затриманих. Але поспішила... В камері від «місцевих» ми дізналися, що годують їх за львівським варіантом: о 10.00 — каша, чай, хліб, о 18.00 — поєднаний обід з вечерею — суп з м'ясом, каша, салат. При цьому місцеве начальство все-таки наполягає на триразовому харчуванні. Мовляв, воно поєднане, але триразове.

Десять діб на спонсорських матрацах

Камера. Не знаю, чи відповідає вона пенітенціарним євростандартам, але євроремонт на стінах наявний. Із меблів у цих апартаментах — три двоповерхові залізні ліжка з тоненькими матрацами (спонсорська допомога народного депутата Михайла Бродського). В «люксі» на шість місць сидять чотири підлітки.

Олег. 15 років. Маленький стрижений худий хлопчисько, на вигляд років 10. До столиці прибув з-під Одеси — «погуляти». Прогулюючися вулицями Києва, зняв з перехожого хлопчика куртку, за це й потрапив до ІТУ.

Розмова з Уповноваженим ВР України з прав людини:

Карпачова: Тебе раніше притягали до відповідальності?

Олег: До якої?

Карпачова: До такої, як тепер. До кримінальної чи адміністративної. Ну, до міліції не забирали?

Олег: Ні-і...

Як з'ясувалося, в Олега нема батьків. За законом місце порушника в спецприймнику, а не в ІТУ. Справу одесита Ніна Іванівна взяла під свій контроль. Вона стежитиме за подальшою долею підлітка.

Віталій. 16 років. Затримано за крадіжку грошей із каси магазину. Взяв 180 грн. «Побачив гроші, захотілося взяти».

Мишко. 17 років. Уродженець Бориспіля Київської області. Йшов зі знайомим вулицею, той вихопив у жінки сумку і побіг. Михайло стверджує, що йому нічого не залишалося, як побігти слідом. Його затримали за співучасть у крадіжці.

Гена. 14 років. Затримано за пограбування кіосків. «Бомбив» їх не один, а з товаришами.

Мама хлопця не працює. А сам підліток навчається в інтернаті.

Усі четверо співкамерників раніше не судимі.

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО

Демократія в ізоляції

В Україні 511 ізоляторів тимчасового утримання. Щороку через них проходить півмільйона затриманих.

За словами Уповноваженого ВР з прав людини Ніни Карпачової, Україна фактично є світовим лідером щодо застосування арешту як запобіжного заходу. У Києві кожну другу людину, якій висувають кримінальне обвинувачення, заарештовують. По Україні це майже 40%. Потім із слідчих ізоляторів визволяють майже третину затриманих. Хто відшкодує цим людям компенсацію за моральну шкоду, за фізичний і психологічний дискомфорт, якого вони зазнали в ізоляторі?

— Я хотіла б, щоб якнайменше наших громадян проходили випробування в цих установах, і щоб арешти застосовували лише в крайньому разі, — заявила Карпачова. — Я за те, щоб ширше використовувати альтернативні заходи попереднього ув'язнення.

...У мене задзеленчав телефон.

— Алло, я за гратами, вийти не можу. Щойно випустять, прийду, — відповідаю.

— Ну що ви так. Хто вас тут тримає. В нас демократія, — ображається охоронець, почувши мою розмову. Ловлю його на слові й виходжу на волю достроково — до закінчення офіційного відвідання.

Випускаючи за залізні двері, усміхнені молодики в міліцейській формі запевнили, що ми ще зустрінемося. Ось тільки в якому статусі?

Ольга ВАУЛІНА.

Колонка оглядача

Анархія в Рівному

Жило собі прекрасне місто Рівне (в недалекому минулому — Ровно) і лиха не знало. Не столиця, але й не Хермон (містечко в штаті Мен, назване одним із класиків сучасної літератури «дупою світу»). Аж ось рідний син цього міста написав, надрукував та ще й видав роман, наслідки якого могли б перевершити панічну реакцію британців на радіочитання твору Герберта Уелса «Війна світів». Будемо сподіватися, що у Рівному живуть розважливіші люди, а книжка про моторошні перспективи їхнього єдиного і неповторного міста залишиться, як і більшість інших україномовних художніх книжок, непрочитаною ні по радіо, ні в транспорті, ні в затишних туалетах, а лише в небагатьох закладах високої культури, та й то — циніками, які навіть у кінець світу не вірять. Йдеться про «нібито роман» (авторське означення жанру) Олександра Ірванця «Рівне\Ровно» (Львів, «Кальварія», 2002).

З кожним роком письменники, схильні до елітності й богемності, дедалі частіше переймаються смаками та побажаннями того «гіпотетичного читача», з яким варто пов'язувати майбутній успіх національної книжки. Нині вже немодно бути авангардним та постмодерним — цього добра завжди вистачає. Але опанування доступної оповідної стилістики та жанрової нормативності, як з'ясувалося, наука непроста. Озираючися на довколишні книжкові ринки, ніби й зрозуміло, про що варто писати для масового споживача, одначе чи то вища освіта заважає, чи то попередній досвід творення «мистецтва заради мистецтва». А може, бракує елементарної віри у власну белетристичну спроможність.

Видавці ж дедалі частіше скаржаться, що у нас фатально бракує творів, які було б адресовано конкретному читачеві — мешканцеві села, містечка чи райцентру, —де йшлося б про його «малу батьківщину», знані ним реалії, ландшафти та звичаї. Ірванець дуже вчасно відчув перспективи такої творчої зорієнтованості. Й хоча його роман — не кримінальний бойовик і не трилер, а вельми артистична антиутопія (вища освіта таки відгукується), проте топографія Рівного\Ровно, особисто перетравлені автором місцеві соціально-історичні етюди й насамперед Ірванцева пристрасність дослідника-краєзнавця (душознавця, характерознавця) могли б спричинитися принаймні до регіонального успіху твору. Та це вже розмова про маркетинг і дистрибуцію.

Для всіх інших, хто не був ні в Ровно, ні в Рівному, а тому позбавлений щастя сприйняти цей текст сентиментально, Ірванець пропонує інші (власне, літературні) спонуки до читання. Отже, про «тему та ідею твору».

Усупереч серйозним літературознавчим доктринам, існує чимало хороших (і навіть геніальних) романів, які починалися не з сюжету чи плетення інтриги, а зі звичайнісінької фантазії-здогаду: «А що буде, якщо...»? А що буде, якщо берлінська стіна «відродиться» в якомусь українському місті, поділивши його на дві цивілізації? — такого «антиутопічного» питання Ірванцеві вистачило для нарощування романного м'яса, видобутого із закапелків пам'яті.

Автор і не приховує автобіографічності твору, ба навіть дарує головному героєві власне ім'я; щоправда, внаслідок семантично-семітських мутацій і переставляння складів воно звучить трохи незвично — Шлойма Ецірван, — але ж недаремно під вердиктом «Про ігрове призначення літератури» стоїть скромний підпис «підскарбія «Бу-Ба-Бу» Олександра Ірванця. Грати — то грати. Завжди і всіх.

Драматург Ецірван напередодні прем'єри власної п'єси нарешті удостоюється права на відвідини родичів, що мешкають по той бік стіни, у соціалістичному Ровно. Візитом буржуазного письменника із західної частини міста (Рівного) беруться опікуватися «відповідні органи», тож замість побачення з матір'ю йому нав'язують «творчу зустріч» з місцевими письменниками. Далі — як у фільмі «Місто Зеро»: «Ви ніколи не виїдете з нашого міста». Навколишній (колись — рідний, а тому зворушливий) абсурд перетворюється на загрозу для життя. Врешті-решт Ецірвана змушують виконати дивне завдання: у підвалі рідного «западенського» театру скористатися золотим ключиком (!), щоб відчинити всі шлюзи, які роз'єднують міську каналізацію. Мета — велична: разом з потоком соціалістичних нечистот впустити в «окуповане» Рівне визволителів зі сходу.

Усе це має перетворитися на велике шоу, бо наступ відповідно ароматизованих воїнів почнеться з театральної сцени, просто під час прем'єри! Та якраз про це ви вже не прочитаєте: Ірванець-Ецірван кладе руку на рубильника і... дякує за увагу.

Михайло БРИНИХ.

«Лицар моралі» з ножем і обрізом

Кримінал

Лісового маніяка, який майже два роки наганяв жах на мешканців околиць Кременчука і якого в пресі охрестили «Зорро», затримано — на висоті виявилися співробітники полтавської міліції.

Про те, що в приміських кременчуцьких лісах і перелісках коїться не зовсім певне, чутки ходили давно. Невідомий у масці під об'єктами нападу обирав любителів кохання в автомашині, на природі. Зрозуміло, про подібні приводи потерпілі не надто бажали розповідати. І про те, що їх у таких пікантних ситуаціях пограбовано, зазвичай мовчали. Чутки стали страшною реальністю після вбивства за таких обставин чоловіка поблизу села Кривуші. Він загинув від вогнепального поранення. Згодом у Соснівці водій авто, який спробував було опиратись нападникові, одержав кулю в руку.

Сценарій завжди той самий: зненацька, в непідходящий момент, з'являвся невідомий у масці і грабував. Гроші, золото, годинники, а затим і життя — ось такою була ціна за мить кохання на «його території».

На початку нинішнього лютого, під вечір, співробітник Кременчуцького міського управління внутрішніх справ К. разом зі своєю колегою виїхали за межі міста в напрямку селища Михайленки. Звернули зі шляху до лісосмуги... Раптом до автомобіля підійшов невідомий у камуфляжі й масці з категоричною вимогою: «Гроші, золото, цінності!». Власник автомобіля спробував чинити опір, заявивши, що він працівник міліції. Що й коштувало йому життя, обірваного пострілом із обріза. Потім убивця забрав у супутниці вбитого прикраси і заходився обшукувати салон автомобіля. Цієї миті жінці й вдалося втекти. Діставшись дороги, вона зупинила попутку і доїхала до Кременчука. Можна сказати, що затримати вбивцю стало для міліції справою честі.

Коментар начальника УМВС у Полтавській області, генерал-майора міліції Анатолія ПРИСЯЖНЮКА:

— Справа була дуже складною. Але, аналізуючи кожен епізод, ми звернули увагу на те, що злочинець —людина, добре підготовлена фізично й психологічно. В усіх випадках він діяв холоднокровно, з витримкою і силою. Місце чергового злочину залишав спокійно, не оглядаючись на свої жертви. До оперативної групи було включено досвідченого психолога. Поступово коло підозрюваних звузилося до однієї людини — 38-річного мешканця приміського району Н. Свого часу він закінчив пожежне училище (а там, як відомо, фізична підготовка на вищому рівні), служив у пожежній частині, але був звільнений за порушення дисципліни. Останнім часом працював охоронцем у комерційній структурі. Причому був там на доброму рахунку. Вважався хорошим сім'янином, виховував дитину. А на дозвіллі, як з'ясувалося, сідав на велосипед і роз'їжджав з обрізом лісовими околицями, полюючи на закоханих.

У затриманого вдома і в схованках, облаштованих у лісі, правоохоронці знайшли два обрізи, газові пістолети, п'ять ножів, велосипеди, кілька окулярів, біноклі. А крім того, майже два десятки чоловічих годинників, золото та інші прикраси, валюту, портмоне і барсетки. Тут вилучили й золоті прикраси жінки, яка була із загиблим оперуповноваженим.

Нині вже доведено причетність затриманого до восьми епізодів злочинів. Слідство вважає реальною перспективу щодо двадцяти п'яти епізодів. А сам затриманий переконує: він скоїв щонайменше сто!

Може здатися дивним, але «Зорро» був цілковито упевнений, що його не знайдуть. Навіть коли міліціонери зайшли до його будинку, він вийшов їм назустріч, привітно всміхаючись. Подумав, що прийшли з якогось іншого питання. А коли опинився в міцних руках оперативників, здивовано запитав: «Де ж я проколовся?»...

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Повіз дядько нелегалів — не скоро повернеться

(Початок на 3-й стор.).

— Це лише один з багатьох прикладів характерних затримань нашими працівниками нелегальних мігрантів, — **розповідає заступник начальника ГУДАІ МВС України полковник міліції Сергій КАРАКАЙ.** — Ми розпитали нелегалів про їхній маршрут. Ось що з'ясувалося. Група виїхала з Кабула автобусом до Ірану, а потім літаком прибула у столицю Республіки Киргизстан — Бішкек. До Москви вони добиралися поїздом у супроводі одного афганця та росіянина. Там у них вилучили документи, але все одно вони у кузові «КамАЗу» доїхали до Києва, де пробайдикували майже два місяці. А потім знову «КамАЗом» вирушили до Закарпаття, об'їзними шляхами намагалися доїхати до державного кордону. Тут їх затримала мобільна група ДАІ.

За цим фактом проводяться подальші оперативно-розшукові заходи. Треба встановити, за якими каналами все-таки нелегальні мігранти потрапляють на територію України.

Нас хвилює, що нелегальна міграція останнім часом поступово втратила первинний стихійний характер і дедалі більше потрапляє під контроль організованих злочинних угруповань, стає прибутковим видом злочинного бізнесу. Нині вона посідає третє місце після торгівлі зброєю та наркобізнесу.

Аналіз свідчить, що найрозповсюдженішим способом організації нелегального переправлення мігрантів через нашу країну є використання автотранспорту. Саме тому на працівників Державтоінспекції лягає основний тягар роботи.

— Сергію Васильовичу, хотілося б почути про ті конкретні заходи Державтоінспекції, які спрямовуються на протидію нелегальній міграції в Україні.

— Для підвищення ефективності цієї діяльності в Головному управлінні ДАІ МВС України створено робочу групу, до складу якої увійшли кваліфіковані працівники.

Державтоінспекція спільно з іншими службами органів внутрішніх справ перекрила 884 ділянки автомобільних шляхів перевезення нелегальних мігрантів територією України та 498 маршрутів їх пересування. Для цього сформовано майже 500 мобільних груп. Біля мостів по річках Десна та Сейм Чернігівської, Сумської і Київської областей додатково виставлено у цілодобовому режимі 11 блок-постів з представниками Держкомкордону, інших служб міліції. Це дало змогу цілком перекрити канали з боку Росії та Білорусі.

Ми розробили та підготовили електронну карту України з визначенням ділянок, де найімовірніше незаконне проникнення нелегальних мігрантів. З початку проведення операцій зазначеними нарядами ДАІ перевірено більш як 3,1 млн. одиниць автотранспорту — з них 863 тис. у цьому році. Затримано 60 груп (а це 40 відсотків від усіх затриманих), у складі 879 нелегальних мігрантів. Тільки за ці останні два місяці наші працівники вже затримали 15 груп чисельністю 249 нелегалів.

Аби посилити контроль за проведенням цільових заходів, працівники апарату ГУДАІ виїжджають на місця із службовими перевірками для з'ясування причин і обставин проникнення груп нелегалів на територію нашої держави.

Водночас у цій роботі залишається ціла низка проблем.

— Яких саме?

— Передусім це правова недосконалість щодо протидії нелегальній міграції, а надто перевезенню нелегалів автомобільним транспортом.

Для розв'язання цієї проблеми у взаємодії з народними депутатами України в порядку законодавчої ініціативи на розгляд Верховної Ради подано проект закону «Про внесення змін та доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення». Він передбачає введення адмінвідповідальності водіїв та власників транспортних засобів за перевезення нелегальних мігрантів.

Під час роботи ми зіткнулися із новою проблемою — це використання для перевезення нелегалів вантажних автомобілів, кузови яких обладнано схованками. Ця обставина не дає змоги власними силами Державтоінспекції здійснювати якісні перевірки.

— Які заходи ви можете запропонувати для підвищення ще більш ефективної роботи?

— Гадаю, їх декілька, але зупинюся лише на найактуальніших. Насамперед спільно з Держкомкордоном прискорити створення автоматизованої бази обліку осіб і транспортних засобів, які перевозять нелегальних мігрантів. Було б доцільним залучати до роботи на постах ДАІ кінологів із службовими собаками.

Ми покладаємо певні надії і на свідомість наших громадян, які телефонами довіри ДАІ повідомлятимуть про організаторів та перевізників незаконних мігрантів.

Протидія цьому явищу — справа не тільки працівників Державтоінспекції. Це питання, гадаю, треба вирішувати на державному рівні.

Інтерв'ю вів Володимир ЕННАНОВ.

P. S. Коли матеріал уже було підготовлено до друку, до чергової частини ГУДАІ МВС України надійшли повідомлення з Волинської та Чернігівської областей про затримання працівниками ДАІ відповідно 7 громадян В'єтнаму та 14 афганців, серед них четверо дітей.

Затримані водії пояснювали, що, мовляв, перевезенням сподівалися заробити. Тож варто нагадати таким заробітчанам про існування у Кримінальному кодексі України ст. 332 «Незаконне переправлення осіб через державний кордон України», де, зокрема, сказано: «Організація незаконного переправлення осіб через державний кордон України, керівництво такими діями або сприяння їх вчиненню порадами, вказівками, наданням засобів або усуненням перешкод — карається позбавленням волі на строк від 2 до 5 років з конфіскацією транспортних або інших засобів вчинення злочину».

Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, — караються позбавленням волі на строк від 3 до 7 років з конфіскацією засобів вчинення злочину».

Над цим варто, мабуть, замислитися.

Оголошення

Хто і як впливає

Організатори «круглого столу» на тему «Чинник Росії в українських виборах», на думку наших політологів, намагаються дещо перебільшити значення останнього. Річ у тім, що більшість партій і політичних блоків виступають за зміцнення відносин з Росією і ця позиція не є на сьогодні якимсь особливим козиром у їхніх програмах. Проте не можна і недооцінювати наявність чинника російського впливу як такого.

Російський чинник впливу на парламентські вибори в нашій країні є гострим і політично значущим. У цьому намагався переконати політиків, політологів та журналістів, які зібралися з ініціативи «Російського медіа-центру» в Україні, директор російського Інституту політичних досліджень Сергій Марков. На думку московського гостя, російський вплив грунтується, по-перше, на постійно присутній у підсвідомості українців залежності від Росії: «Той, хто тікає, не може бути вільний від того, від кого він тікає». По-друге, на бажанні 60 відсотків електорату покращення відносин України з Росією. По-третє, на міжконфесійних конфліктах. І, по-четверте, на авторитеті та популярності президента РФ Володимира Путіна серед населення колишнього СРСР. Причому, на думку Маркова, особистість Путіна може мати особливий вплив на Україну, чого раніше ніколи не було. Крім того, він звернув увагу присутніх на поведінку лідерів деяких партій і блоків, котрі хочуть отримати від Москви особливе благословення.

Тим часом український політолог і журналіст Олег Медведєв вважає розмови про гостроту російського чинника перебільшеними. «Самі по собі парламентські вибори Росію не цікавлять», — заявив Медведєв, пояснивши, що Москву більше хвилює розстановка політичних сил після 31 березня, яка впливатиме на вибори Президента України через два роки. А щодо московського благословення для київських політиків, то, на думку політолога, «український виборець оцінює кандидатів у депутати не за московським ВТК, а передусім за проведенням ними внутрішньої політики». У результаті було зроблено висновок: російський чинник на нинішніх виборах нікому особливих дивідендів не принесе, а «російські гасла» не є ефективними політтехнологіями.

До речі, не надто високу оцінку дали учасники «круглого столу» роботі російських політтехнологів, назвавши їх «політшабашниками». На жаль, більшість із промовців від теми російського чинника непомітно для себе збивалися на загальну тему непростих україно-російських відносин — це дещо змазувало заданий спочатку бадьорий тон.

А поки в Києві сперечалися про значення та наслідки впливу Росії на наші вибори, лідер КПРФ Геннадій Зюганов у Москві зробив низку заяв саме щодо чинників впливу. З'ясовується, аж ніяк не Росія, а Захід і передусім США хочуть «активно вплинути» на політичне життя в Україні. Зокрема, Зюганов піддав критиці нещодавній візит до Києва екс-держсекретаря США Мадлен Олбрайт: «Інструктаж, що його влаштувала мадам Олбрайт у Києві, виклики до неї на килим українських політиків реально показують, що США самовпевнено намагаються вплинути на волевиявлення українських виборців і не допустити перемоги на виборах комуністів та інших політичних сил, котрі виступають за зміцнення російсько-українських відносин»...

Яна СТАДІЛЬНА.

Фотофакт

У Гонконгу дві активістки з організації «Люди за етичне лікування тварин» протестують проти використання хутра як одягу. «Лише тварини мають носити хутро», — написано на їхніх плакатах.

Фото АП.

Новий фронт боротьби з тероризмом?

Тбілісі спростовує повідомлення про «десантування» в Грузію натовських спецназівців. Прибуло лише семеро експертів Пентагону на переговори з міністерством оборони з проекту співробітництва військових відомств, який має на меті навчання грузинських військовиків, зокрема в антитерористичному напрямі.

Нині США досліджують можливість спрямування близько двохсот військовослужбовців військ спеціального призначення до Грузії для допомоги в підготовці грузинської армії до контртерористичної операції. Однак, за словами одного з високопоставлених представників Пентагону, будь-яку американську допомогу офіційному Тбілісі буде обмежено підготовкою особового складу та відправленням військової техніки.

У подвійному становищі опинилася Росія. З одного боку, її не може не турбувати спроба США здобути опорний пункт на Кавказі. З другого — Вашингтон нарешті визнав зв'язок чеченських бойовиків з міжнародним тероризмом. Ось чере це й відчутна дещо нервова реакція Москви: «А що, ми мусимо дивитися, як ущелина перетворюється на міні-Чечню чи Афганістан?». На це США заявляють: «Якщо ми маємо намір вимагати від Росії поважати грузинський суверенітет, то нам слід щосили допомагати Грузії...».

І ще один важливий аспект. І в Тбілісі, і на Заході поступово починають пов'язувати самогубство секретаря Ради безпеки Грузії Нугзара Саджая з очікуваною контртерористичною операцією. Масла у вогонь підлив міністр безпеки Валерій Хабурдзанія, котрий побачив у кампанії цькування секретаря Ради національної безпеки країни, що призвело до його самогубства, «класичну схему діяльності спецслужб». За словами міністра, атаку на Нугзара Саджая розпочали громадяни Грузії, котрі мешкають у Росії, і багато що в цій атаці дуже нагадує засоби й методики, що їх використовують спецслужби. Водночас, сказав Хабурдзанія, в Росії кілька спецслужб, там чимало сил, які мають різні інтереси.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.
Тбілісі.

Дзвінок Тоні Блеру

Наші чиновники — люди некомунікабельні. Їм і на думку не спадає, в яких «важких» умовах працюють їхні колеги десь у Парижі чи в Лондоні. Етичний, приміром, кодекс мерій деяких французьких міст зобов'язує службовця відповідати на телефонний дзвінок не пізніше другого сигналу — щоб не примушувати людину довго чекати.

Утім, «близькість влади до народу» — нетлінна тема українських жартів — не чужа і «справжнім» європейцям. Днями якийсь телефонний «терорист» ледь не паралізував роботу урядового комутатора у Лондоні, про що повідомила газета «Гардіан». Працівникам канцелярії прем'єр-міністра на Даунінг-стріт, 10 справді варто поспівчувати: вони пережили своєрідну «телефонну актаку». Хтось розіслав на тисячі «мобілок» текстове повідомлення «терміново подзвони Тоні» і вказав номер канцелярії прем'єр-міністра Тоні Блера. Хвилю дзвінків не зупинило навіть записане на плівку попередження: «Якщо у вас нема потреби звертатися до прем'єр-міністра, будь-ласка, покладіть слухавку». Виходить, потреба є.

Традиційна апатичність і свобода слова

Міжнародний інститут свободи преси (МІСП) у Відні оприлюднив «Світовий огляд свободи преси» за 2001 рік. Доволі невтішні оцінки свободи слова дано в ньому ситуації в Україні: «Напади на журналістів та працівників ЗМІ стали звичними у цій державі», —стверджують автори. Серед далеко не останніх чинників постійних посягань влади на пресу МІСП називає «традиційну апатичність українського народу», через що і українські ЗМІ, і журналісти стають «легкою здобиччю» для влади. Найгучнішою залишається справа вбивства Георгія Гонгадзе. Авторів огляду вочевидь не влаштовує офіційна версія влади, мовляв, Гонгадзе вбили двоє невідомих, які були пов'язані з мафією, і яких, у свою чергу, теж було невдовзі вбито.

У 2001 році в Україні загинули два журналісти. Олега Бреуса, журналіста тижневика «XXI століття» застрелили невідомі поблизу його дому в Луганську. У минулому Олегу Бреусу не раз погрожували. Ще однією резонансною справою автори огляду називають вбивство тележурналіста компанії «Тор» Ігоря Александрова. Вони вважають, що це вбивство було пов'язано з професійною діяльністю журналіста. Адже у 1998 році місцевий суд заборонив йому п'ять років займатися журналістикою через начебто наклеп на одного з народних депутатів. Заборону зняли лише після міжнародного втручання. Постійні судові позови та погрози, наголошено в огляді, переслідували протягом 2001 року таких українських журналістів, як Олег Ляшко, Андрій Масальський, Олег Величко, Микола Рудь, Олексій Мовсесян.

У квітні минулого року Національна рада з питань телебачення та радіомовлення скасувала ліцензію на мовлення радіо «Континент». Ця радіостанція ретранслювала програми «ВВС» та «Голосу Америки». Національна рада побачила у такій ретрансляції «незаконність». Тому ліцензію передали іншій радіостації.

Такі невтішні висновки зайвий раз свідчать, що зі свободою слова у нашій державі, м'яко кажучи, не все гаразд. І найгірше те, що виною тому наша «традиційна апатичність». Помічено дуже влучно.

Хроніка. Факти. Події

■ Ахмедабад

Масові заворушення

Поліція індійського штату Гуджарат повідомила про сутички в місті Ахмедабаді. Їх причина — напад мусульман на поїзд, в якому перебувала велика група індуїстів. Сотні демонстрантів вийшли на вулиці міста, грабуючи і підпалюючи магазини, що належать мусульманам.

■ Нью-Йорк

Саудівська Аравія звинувачує

Посол Саудівської Аравії в ООН виступив з різкою заявою проти політики Ізраїлю стосовно палестинців. Фавзі Шобокші звинуватив ізраїльтян у тому, що вони проводять політику переслідувань, расизму і тероризму. Дипломати чекали, що саудівський посол казатиме про план встановлення миру на Близькому Сході, але він лише мимохідь згадав про нього.

■ Лондон

Британія проти Роберта Мугабе

Прем'єр-міністр Великої Британії Тоні Блер звинуватив президента Зімбабве в тім, що той порушує демократичні правила і поводиться як диктатор. Виступаючи в британському парламенті, Блер назвав обурливим рішення зімбабвійської влади звинуватити у зраді головного суперника Мугабе, лідера опозиції Моргана Цвангірая.

■ Кишинів

Відставка міністра

На засіданні уряду міністр внутрішніх справ Молдови Василе Дрегенел подав у відставку. Він не пояснив причини свого рішення, підкресливши тільки, що воно аж ніяк не пов'язане з акціями протесту, організованими Християнсько-демократичною народною партією.

■ Кабул

Польових командирів попередили

Глава тимчасового уряду Афганістану Хамід Карзай заявив про намір звернутися по зовнішню військову допомогу в разі, якщо польові командири своїми діями і далі погрожуватимуть стабілізації обстановки в країні. У зверненні до представників США в Афганістані Карзай попросив «змусити зрозуміти польових командирів, що саме його уряд очолює країну».

■ Вільнюс

Без черг

Уряд Литви скасував чинний з липня 1991 року порядок, згідно з яким співробітники прикордонної охорони реєстрували людей і автотранспорт, що перетинають державний кордон. Відмова від реєстрації має скоротити черги автотранспорту на прикордонних переходах, прискорити процедуру прикордонного контролю.

■ Вашингтон

Бен Ладен живий?

США звернулися до родичів Усами бен Ладена, котрі мешкають на території Сполучених Штатів, з проханням подати зразки своїх ДНК для того, щоб установити, чи був він серед убитих ракетою на території Афганістану в лютому цього року.

■ Гавана

Напад на мексиканське посольство

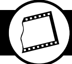
На Кубі група з десяти осіб викрала автобус і прорвалася ним на територію мексиканського посольства в Гавані. Це сталося після того, як містом пройшли чутки, що Мексика готова прийняти кубинців, які бажають залишити країну.

На знімку: *Фідель Кастро прибув до мексиканського посольства на військовому джипі.*

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.
Фото АП.

Полтавська битва ще попереду

 Кіно

Минулого понеділка в Києві відбулася прес-конференція з нагоди показу на 52-му Берлінському кінофестивалі нашого фільму «Молитва за гетьмана Мазепу».

Акцію влаштував продюсерський центр «Родовід». Прийшли автор фільму Юрій Іллєнко, художник Сергій Якутович, актори Людмила Єфіменко, Богдан Ступка, Микита Джигурда, заступник Міністра культури Ганна Чміль, продюсер фільму Ігор Дідковський. Чимало було й журналістів, вочевидь заінтригованих скандальними атаками російських (і наших проросійських) ЗМІ на цей фільм.

Отже, є втішний факт: участь України в престижному кінофорумі, в почесній компанії майстрів — Сабо, Вендерс, Іллєнко! Але що буде з фільмом удома? Прем'єра — аж восени. Звісно, важко щось оцінювати, не бачивши (втім, це не заважає декому звинувачувати фільм в українському шовінізмі й наївно нарікати на те, що Іллєнко не Пушкін). Ясно одне: фільм — не з тих, що легко ковтаються публікою й одразу забуваються. Саме тому на нього й наїжджають заполітизовані «пушкіністи». Вони мовчали б, якби фільм був справді слабкий. Бог з ними, зрештою, вони роблять картині безкоштовну рекламу. В цій ситуації більше непокоїть поведінка Іллєнка. Йому б не зважати на дешеві провокації й не дискутувати з «кінознавцями у цивільному». Справді, чому Україна мусить когось переконувати в праві знімати своє кіно?

Частково Іллєнко пояснює, чому: мовляв, 300 літ імперська церква проголошувала анафему Мазепі, а ми хочемо помолитися за нього. А молитву може судити лише Бог. Наївно, але зрозуміло. Зрозуміло й те, що в темпераментного Іллєнка це не молитва подяки, а молитва відчаю: відчаю втраченої молодості, відчаю незнятих фільмів. Відчаю від того, що історію не повернеш назад і що є речі, які з нами навічно, — як оте наше давнє непорозуміння з Мазепою.

Реакція на нерозуміння й упереджену критику в Юрія Герасимовича — болісна. Очевидно, він тепер почувається, як колись Мазепа: я знаю свою правоту, але більше ніхто її знати не хоче. Підстави так думати в Іллєнка є — надто заглиблений він у мазепинську тему, аби забути про те, що колись українська публіка обрала героєм не Мазепу, а іншого, «великого-ужасного-прекрасного». Публіка ж лишилася та сама!

Отже, Полтавська — домашня, вирішальна — битва для Іллєнкового «Мазепи» ще попереду. Як сказано, прем'єра восени. До того фільм покажуть на кількох міжнародних фестивалях. Протягом часу, що є до всеукраїнського показу, треба зробити величезну роботу, технічну (підготувати картину до прокату) й творчу. Зокрема, буде спеціальна телепередача на Першому телеканалі, буде шестисерійна телеверсія фільму. Безумовно, все тепер залежить не так від Іллєнка, як від розумної наступальної реклами. Реклами, яка переконає публіку в тім, що цей фільм треба побачити до дна. І збагнути його відчай. І що альтернативи в публіки просто нема. Бо під Полтавою свого часу нас підвела саме ілюзія того, нібито якась альтернатива є.

Віталій ЖЕЖЕРА.

Кадр із фільму «Молитва за гетьмана Мазепу».

 На хвилі

Полювання на ведмедів

Кілька слів — про деякі тенденції, які прочитуються у підсумках 52-го Берлінського кінофестивалю. На вершині — фільм-переможець «Кривава неділя» британця Пола Грінграса («Золотий ведмідь»), вельми дистанційований від поняття «мистецький продукт». Стрічка-репортаж про перманентне англо-ірландське протистояння перегукується з теледокументалістикою сімдесятих. Тож такий вибір журі лише підтверджує категоричні слова живого класика Пітера Грінуея про те, що час кіно минув, бо на зміну прийшли інші технології та інше мислення (даруйте, не дослівно).

Наступна хвиля — нове визнання старих добрих імен. «Срібного ведмедя» за кращу режисуру дали Отару Іоселіані (чергова грузино-французька притча «У понеділок зранку»). Про себе нагадав, щоправда, поза конкурсом, Іштван Сабо. Картина «Беручи до уваги» вже вкотре в цього режисера — розробка фаусто-мефістофелівської теми, «садо-мазо»-фільм про продаж душі дияволу. Стрічка Франсуа Озона «Вісім жінок» взяла «Срібного ведмедя» за кращий акторський ансамбль (ще б пак, серед супер-фемін — Деньов, Беар, Юппер...). А кінодинозавр Коста-Гаврас отримав «Золоту камеру» за всю свою творчість, підтвердивши справедливість цієї нагороди епатажною антиклерикальною картиною «Амен».

Ольга КРАСОВСЬКА.

P.S. Фільм «Молитва за гетьмана Мазепу» Юрія Іллєнка, ніби лохнеське чудо-юдо: всі про нього сперечаються, але ніхто його не бачив.

 Прем'єри

Стара казка на новий лад

Нову інтерпретацію комедії Олексія Коломійця «Фараони» запропонував глядачам творчий колектив Кіровоградського обласного українського музично-драматичного театру імені Марка Кропивницького. За версією режисера Івана Казнодія, події у виставі розвиваються майже за класикою. Але тільки майже... Відійшли в минуле колгоспи, на зміну їм з'явилися фермери, бізнесмени. Замість сільських клубів — сучасні нічні бари з напівоголеними танцівницями. Із старого життя залишилися хіба що тільки доярки...

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

 Будинок культури

Зірку непокоять права тибетців

Американський актор Річард Гір у квітні відвідає парламент ФРН. Як повідомляє Рейтер, актор, що сповідує буддизм, обговорить з німецькими парламентаріями ситуацію з порушенням прав людини в Тибеті. Гір, який неодноразово звертався до Комісії ООН з прав людини з цим питанням, має намір обговорити також перспективи надання Тибетові незалежності від Китаю.

Астрід Ліндгрен поховають у березні

Похорон Астрід Ліндгрен, яка померла 28 січня, відбудеться аж у березні. Про це повідомив онук письменниці Нільс Нюман. Точну дату похорону ще не визначили. За словами родичів, це пов'язано з величезною кількістю бажаючих взяти участь у церемонії прощання, яка буде відкрита для всіх. Астрід Ліндгрен поховають, згідно з її волею, у рідному місті Вімберб'ю.

 Оголошення

 Диктатура моди

Передчуття дзеркальної весни

Столицю знов заполонило очікування модного буму: 9—14 березня відбудеться ювілейний, десятий, український тиждень прет-а-порте «Сезони моди: весна—літо-2002».

Перших чотири дні покази колекцій пройдуть у Торгово-промисловій палаті, що на Великій Житомирській, 33. Останніх два дні адресою феєрії краси і фантазії стане традиційна гавань акції — галерея «Лавра».

Очікувано-несподіваним можна назвати склад модельєрів і торгових марок, що візьмуть участь у ювілейних «Сезонах». 15 з 19 — це «знайомі незнайомці» (щосезону дизайнери прагнуть перевершити самі себе і тому не повторюються). Четверо новачків обіцяють стати гідними конкурентами старожилів. З величезним нетерпінням усі — і професіонали, і шанувальники моди — чекають на експериментальну колекцію творчого тандему VD ONE та Ірини Білик.

Юлія ПОТАПЕНКО.

Київський дизайнер Ольга Громова в оточенні моделей на «Сезонах моди: осінь— зима 2001-02».

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».
Зам. 0311041. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України